Влада – Радам !

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

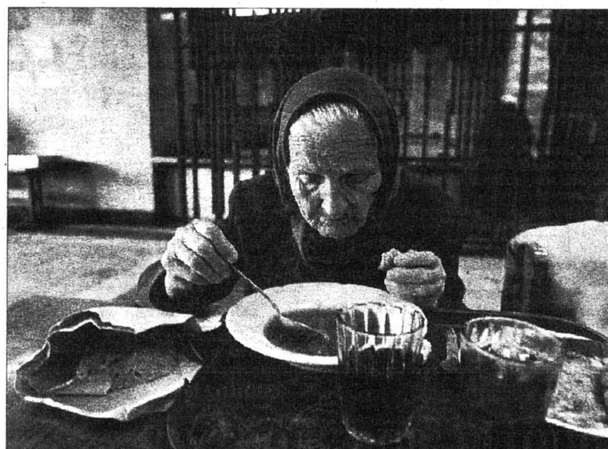

№ 187 (937) ♦ Субота, 1 жовтня 1994 року ♦ Ціна договірна

«ЗІГРАЙ МЕНІ ОСІННІЙ ПЛАЧ КАЛИНИ...»

Сьогодні — Міжнародний день музики і Міжнародний день людей похилого віку

Музика і час. Дві сполучні форми. Спливає час, залишаючись у вічності, як і музика вічна в часі... Хоча в кожного часу своя музика... Як і в кожному житті своя печаль. Олександр Шиванчик створює музику у формах божественних звуків — в інструментах. 35 видів змайстрував. І вік пенсійний тому не завада.

Різна буває осінь. Осінь життя. Буває й лише з убогою юшкою та черствим окрайцем і невимовною тугою за часом...

Що коїться з нами?

Фото Валерія ІНЮТІНА та Олександра КЛИМЕНКА.

Читайте у суботньому випуску

3, 9 стор. **«Френтік»** — це 2207 бойових вильотів, що здійснили американські пілоти з полтавських аеродромів.

10-12 стор. «Еврейські вісті», «Дзеннік Кійовські», «Роден край», «Арагац», «Голос Криму» — це багатомовна наша Вітчизна.

Делегація Верховної Ради України прибула до США

Делегація Верховної Ради України на чолі з головою парламенту Олександром Морозом прибула з робочим візитом до Сполучених Штатів Америки.

Програмою перебування делегації у США передбачено участь у роботі 49-ої сесії Генеральної Асамблеї ООН, зустрічі з американськими парламентаріями. Очікується зустріч О.Мороза з керівниками адміністрації Сполучених Штатів, представниками державних відомств у Білому домі, Держдепартаменті, Раді Національної безпеки.

Важливе місце в ході візиту відведено контактам з американськими діловими колами, міжнародними фінансовими організаціями. Обговорюватимуться питання реального інвестування економіки України. Відбудеться також зустріч з представниками діаспори.

У складі делегації — голова Комісії Верховної Ради України у закордонних справах та зв'язках з СНД Борис Олійник, заступник голови Комісії з питань соціальної політики та праці Іван Чиж, член Комісії з питань законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації Віталій Шевченко, інші офіційні особи.

Вчителям, викладачам, вихователям, науковцям, співробітникам закладів та установ освіти України

Дорогі освітяни!

Щиро вітаю вас з нагоди першої річниці професійного свята — Дня працівника освіти.

У ваших мудрих руках — майбутнє України, адже доля держави великою мірою залежить від рівня освіченості, громадянської свідомості, загальної культури кожної людини та суспільства загалом.

Ваша натхненна й самовіддана праця заслуговує на глибоку шану, повагу й підтримку, особливо у нинішніх складних умовах.

Незважаючи на економічну скруту, прийнято рішення про підвищення заробітної плати вчителів та професорсько-викладацького складу. Держава й надалі робитиме все можливе для покращення матеріальних і соціальних умов праці й життя освітян.

Бажаю вам успіхів у вашій благородній педагогічній діяльності, нових творчих знахідок і доробок, міцного здоров'я, великого особистого щастя. Бажаю, щоб ви завжди залишались взірцем для дітей і підлітків, юнаків та дівчат, а вони завжди були гідними ваших титанічних зусиль, стверджували наші найщиріші сподівання. В цьому запорука побудови держави, ім'я якій — Україна.

Президент України Л.КУЧМА.

Закон України

Про внесення змін до статті 4 Закону України «Про статус народного депутата України»

Верховна Рада України постановляє:

Пункт 1 статті 4 Закону України «Про статус народного депутата України» викласти у такій редакції:

«Депутат здійснює свої повноваження з повним звільненням від виробничих або службових обов'язків. Звільнення депутата з попереднього місця роботи здійснюється у порядку переводу».

Президент України Л.КУЧМА

м.Київ
23 вересня 1994 року

Розмова про пресу з Президентом України

Леонід Кучма запросив на цю розмову головних редакторів газет, які видаються в Києві. Президент навів дані про тиражі українських видань у центрі і в регіонах, проаналізував тенденції. На жаль, вони невтішні. Українські газети, враховуючи кількість передплатників, вже вельми умовно можна віднести до засобів масової інформації. Надто дорого коштує доставка преси і послуги видавництв, підкреслювали учасники розмови. І дотувати треба не пресу, а саме ці структури. А також розвивати вітчизняну базу виробництва газетного паперу, фарб, пластин, плівок.

Президент України дав доручення урядовим структурам до 15 жовтня подати конкретні пропозиції.

Інсулін буде

Більш як 2 мільйонам жителів України, хворим на діабет, треба щодня робити ін'єкції інсуліну, якого країна не виробляє. Тепер, нарешті, зайнялися цим питанням. Свідченням цього стало відвідання Прем'єр-міністром України Віталієм Масолом Київського м'ясокомбінату, де вже в першій половині 1995 року планується відкрити власне виробництво цього гостродефіцитного лікувального препарату. Для цього буде використано найновіші технології, подаватиметься фінансова і технічна допомога німецьких фірм.

Дружбі міцніти

Заступник Голови Верховної Ради України Олег Дьомін прийняв делегацію канадської релігійної організації «Кемпус крусейд фор Крайст» на чолі з координатором Християнського посольства Канади Джералдом Шерманом. Олег Дьомін розповів гостям про Верховну Раду України, її склад і структури, про основні напрями законотворчої роботи на даному, надзвичайно складному етапі економічного становлення України. Він висловив подяку канадським гостям і їх релігійній організації за ту велику гуманітарну допомогу, яку вони надають Україні. Гості поділилися своїми думками і планами, запевнили, що й надалі робитимуть все для того, аби у силу своїх можливостей словом і ділом сприяти розвитку і утвердженню суверенної держави Україна, міцнити дружбу між нашими народами.

Прес-служба Верховної Ради України.

Геннадій Удовенко виступив в ООН

Україна — за активізацію взаємовигідного і рівноправного співробітництва з Росією та державами СНД, проте не за рахунок зв'язків з іншими партнерами, зазначив міністр закордонних справ України у своєму виступі на 49-й сесії Генеральної Асамблеї ООН. Звертаючись до світового співтовариства, він висловив позицію України з широкого кола економічних та політичних питань та ще раз підкреслив готовність нашої держави відігравати активнішу роль у світовому співтоваристві.

Мафія в Україні існує, але їй є протидія

Про це заявив міністр внутрішніх справ України Володимир Радченко під час прес-конференції, що відбулася 29 вересня у Києві. Вона була присвячена результатам діяльності правоохоронних органів щодо виконання указів Президента Леоніда Кучми «Про невідкладні заходи щодо посилення боротьби із злочинністю» та «Про запобіжне затримання особи».

Україна — стратегічний партнер

Саме під такими заголовками оцінювала угорська преса офіційний візит в Угорщину делегації Верховної Ради України на чолі з її Головою Олександром Морозом.

Під час переговорів з Головою Державних Зборів УР Золтаном Галом, Президентом Угорщини Арпадом Гьонцем, Прем'єр-міністром Дюлою Хорном, іншими керівниками країни наголошувалося, що між Україною та Угорщиною — виважені й збалансовані міждержавні відносини, хороша правова база для їх дальшого поглиблення. Основне завдання сьогодні — наповнити намічене конкретною практичною роботою. На жаль, підкреслювали на зустрічах, теперішнє співробітництво між Україною та Угорщиною нижче від можливого потенційного рівня.

Розглядаючи блок політичних питань, сторони дійшли висновку, що доцільно «підтягти» законотворчу роботу парламентів обох держав до міжнародного рівня.

О. Мороз та З. Гал уперше в історії двох країн підписали Угоду про співробітництво між Верховною Радою України та Державними Зборами Угорської Республіки.

У розмові з міністром внутрішніх справ Габором Кунце, зокрема, відзначали провідну роль місцевих органів самоврядування, котрі повинні дійово впливати на політико-економічні ситуації у своїх регіонах.

Чільне місце в ході переговорів було відведено питанням задоволення потреб національних меншин. У зовнішній політиці Угорщини ця проблема — одна з пріоритетних. Відзначалося, що Україна багато робить для всебічного задоволення потреб угорської меншини.

У ході переговорів окреслилося ряд перспективних напрямів щодо створення спільних виробництв, зокрема українсько-угорського автобуса, особливих економічних територій, залучення іноземних інвестицій тощо.

Багатообіцяльні перспективи — в агропромисловому комплексі. Україну насамперед цікавлять передові технології сільськогосподарського виробництва, переробляння продукції, захисту рослин. Не менш важливий і досвід приватизації в сільському господарстві, зміни форм власності, побудови на цій основі нових виробничих відносин. Перебуваючи в одному з приміських будапештських господарств, колишньому кооперативі, а тепер акціонерному товаристві, О. Мороз та члени делегації цікавилися процесом зміни власності, новими формами господарювання, одержання прибутку.

Особливу увагу в ході переговорів приділили питанням боротьби з організованою злочинністю. Сторони висловилися за потребу в координації дій.

На прохання кореспондента «Голосу України» прокоментувати основні підсумки візиту Олександр Мороз сказав таке:

— Хотів би говорити про результати нашого візиту в Угорщину, насамперед з точки зору перспективи. Домовилися з керівництвом парламенту, уряду та Президентом про перетворення декларованих намірів у практичні справи. Найперше це стосується економічної сфери, відновлення і в обсягах, і в конкретиці тих зв'язків, які були притаманні нашим стосункам декілька років тому.

Цікавим є досвід економічних реформ в Угорщині. Як позитивний, так і щодо недопущення помилок під час реформування та приватизації. Треба сказати, що цей процес в Угорщині здійснюється виважено, поступово, без політичної тріскотні.

А коли розглядати систему організації державної влади, досвід залучення іноземних інвестицій, розбудови багатопартійної системи, виборче право, конституційний процес і багато того, що було предметом аналізу нашої делегації, то воно потребує розвитку, закріплення і розумного впровадження. Все це покладено в основу міжпарламентської угоди, яку ми підписали разом із Золтаном Галом. Це своєрідна риска між етапом розвитку наших стосунків, який передбачає дальше їх поглиблення і пошук точок докладання спільних зусиль задля добра українського та угорського народів, інтересів обох держав.

Микола ГОРВАТ.

Будапешт.

А ЩО СКАЖУТЬ У ЄВРОПІ?

Коментар до візиту

Безумовно, останній візит Бориса Єльцина до США, попри всі песимістичні прогнози, можна вважати чи не найбільш результативним для Росії за всю історію американо-російських самітів, починаючи з 1991 року. Мова тут не лише про підписання спільної економічної хартії, досягнення важливих для Росії домовленостей і серйозне зближення позицій з цілого ряду питань, з яких раніше між двома державами існували суперечності. І передусе про виявлену Америкою готовність прийняти Росію як рівноправного партнера у розв'язанні проблем світового значення, чого Москва, власне, давно прагнула. Це дало підстави главам обох держав твердити про піднесення американо-російських відносин на принципово новий щабель.

«У Вашингтоні були готові до того, що Єльцин підкреслить претензії його країни на роль великої держави, — коментує візит німецька «Берлінер цайтунг». — Відповідь на скоріше академічне запитання про те, чи є Москва після розпаду СРСР метрополією великої держави, вже одержано».

Сам візит, тему якого американська сторона визначала як «зустріч на вищому рівні здебільшого з економічних та торговельних питань», набув нових акцентів після виступу Президента Російської Федерації на відкритті 49-ї сесії ООН. Зокрема, маються на увазі висловлені ним пропозиції з ядерного роззброєння та викладені Борисом Єльциним погляди на ситуацію в СНД і роль, що її має відігравати Росія на просторах колишнього Союзу. Наголосивши, що економічним та зовнішньополітичним пріоритетом Росії є країни співдружності, російський Президент повів мову про нестабільність та конфлікти на цій території, і зокрема підкреслив: «Ми гостро зацікавлені у активному сприянні світового співтовариства в розв'язанні цих проблем. Однак основна ноша миротворчої діяльності на просторі колишнього Союзу лежить зараз на плечах Російської Федерації». Завдання Росії, на думку Бориса Єльцина, полягають не лише у злагодженні регіональних конфліктів, а й у захисті інтересів «мільйонів росіян у нових незалежних державах».

Стосовно ініціатив російського Президента з кардинального скорочення ядерного потенціалу, то, на думку більшості експертів, вони були несподівані й висловлені без належної дипломатичної підготовки, що дало підстави англійській «Гардіан» назвати їх «скоріше показним кроком в ООН». А от щодо відносин Росії з сусідами та її прагнення утвердитися тут у ролі «головного гаранта стабільності», зерна впали у більш підготовлений грунт.

«В Америці кажуть про радикальну зміну політики адміністрації Клінтона, яка передбачає допущення російського впливу на колишні радянські республіки», — зазначає з цього приводу «Таймс». Як констатує газета, в Прибалтиці, Україні та Східній Європі не можуть не сприйняти це із занепокоєнням.

Прагнення Росії відігравати домінуючу роль у регіоні і взагалі відновити імідж «великої держави» не є чимось новим. З часів розпаду СРСР і фактичного завершення блокового протистояння, попри серйозні економічні проблеми, відцентрові тенденції та політичні суперечності у самій Росії, зусилля її дипломатії великою мірою було спрямовано саме на це. Згадаймо лише активну позицію Росії на Балканах і неодноразові спроби одержати мандат ООН на дії своїх військовиків у «гарячих точках» СНД. Однак тоді навряд чи можна говорити про сприйняття такої ролі Росії з боку США.

Проте зараз, здається, крига скресла. «Стратегічне партнерство» між Росією та США, а необхідності якого неодноразово, у тому числі і з трибуни ООН, наголошував Борис Єльцин, за підсумками останньої зустрічі на вищому рівні, стало якщо не здійсненим фактом, то принаймні провідним перспективним напрямом у відносинах двох держав.

Звичайно, у цьому є свої передумови. Згадаймо, приміром, цілковиту узгодженість позицій США та Росії з приводу американської інтервенції на Гаїті, яка, на думку, висловлену «Вашингтон пост» у статті «Єльцин претендує на російську сферу впливу», дала всі підстави Росії стверджувати, що «коли Сполученим Штатам дозволено вдаватися до подібних інтервенцій у Карібському морі, то Москва має цілковите право втручатися у справи менших і слабших сусідніх країн». Проте, головна причина тут напевне в іншому. З часів припинення «блокового протистояння» наддержав США активно шукають свою нову роль у теперішньому устрої. Те саме можна сказати і про Росію: після періоду зовнішньополітичної невизначеності дійшла необхідності почати утвердження свого впливу в світі саме з країн колишнього Союзу і відновити звичну вісь Москва — Вашингтон.

А втім, крапки над «і» розставляти рано. Зрештою, останнім часом світ дуже змінився. І річ не лише у тому, якою мірою нині можна вважати економічно слабку Росію наддержавою. А взагалі в самій доцільності існування у новому світовому устрої чіткої стратегічної осі Америка — Росія та будь-якого поділу «сфер впливу» між цими країнами. Принаймні європейським, а отже і нашим українським політикам є тут простір для роздумів.

Тимофій ПРОКОПЕНКО.

Тарас ПЕТРІВ, «Голос України»

Свято для чверті людства

Історики свідчать, що вже в XIV столітті до нашої ери на території древнього Китаю існувала держава Інь. Тепер про високу тисячолітню цивілізацію на цій землі якось забувають і переважно пов'язують Китай з низкою понять: «Мао Цзедун», «культурна революція», «площа Тяньаньмень», «китайське економічне диво». Разом з тим європейцям чи американцям важко збагнути китайську специфіку, бо навіть фахівці змушені десятиліттями опановувати культурно-історичні пласти цього народу. Проте нині Китай — країна з великим суспільним потенціалом, значною політико-економічною вагою у світі, є одним з лідерів в азіатсько-тихоокеанському регіоні.

Першого жовтня китайський народ відзначає 45-ту річницю проголошення КНР ще й як святкову дату завершення громадянської війни. З того часу, незважаючи на буремні вітри, вдалося модернізувати економіку, Пекін став одним з основних торгових центрів, як, наприклад, Токіо, Нью-Йорк, Лондон.

Після візиту голови КНР Цзян Цземіня до Києва нового імпульсу набув комплекс україно-китайських відносин. Тому є надія, що серед сталих стратегічних партнерів Китаю незабаром буде й Україна.

Герц іде «на герць» з неплатежами

Останнім часом у пресі з'являються публікації про «необгрунтоване» (без попередження) відключення Харківського залізничного вузла.

У всіх гріхах звинувачують ВЕО «Харківенерго» та Міненерго. Публікації обростають чутками, домислами та інсинуаціями.

Прес-служба Міненерго заявляє, що про аварійне відключення в Харкові керівництво Управління Південної залізниці було попереджено письмово за тиждень. Припинення подачі електроенергії опівдні 8 вересня не сталося, якби було зроблено, бодай один зустрічний крок з боку залізниці. Після письмового гарантування залізницею погашення заборгованості у розмірі 60 млрд. крб. (загальний борг — 682 млрд. крб.), о 16.10 подачу електроенергії відновлено.

Борг Південної залізниці не дає змоги ВЕО «Харківенерго» забезпечити на зиму паливом теплові електростанції та теплоцентралі, і цілком ймовірно, що з вини залізничників харків'яни взимку залишаться без тепла.

Заборгованість за спожиту енергію загалом по Україні становить сьогодні понад 6 трильйонів 720 мільярдів карбованців. Енергосистема — у напіваварійному стані. Частота в електромережах падає часом до критичної позначки — 49,3 Герца.

Неплатежі за електроенергію не дають змоги у повному обсязі закупити й нагромадити паливо на осінньо-зимовий період, а отже, альтернативи аварійному відключенню споживачів немає.

Прес-служба Міненерго України.

Григорій ГРИНЬ, «Голос України»

Життя Рад

ГОДИННИК ЗАВЕДЕНО ДЛЯ ВСІЄЇ ВЛАДИ

За фахом Петро Василинка — учитель фізики і математики. За посадою — голова Зіньківської районної Ради народних депутатів. На виборах переміг з першого заходу, не залишивши жодних шансів суперникам — главі райдержадміністрації, начальнику міліції та заступнику голови правління колгоспу. До нового службового кабінету приніс старого записника і портрет Леніна.

— У мене не так до нього повага, як до ідеї.

Скільки коштує соціальна ковдра

Ідея то ідея. Тим паче, що Петро Євсейович десяток років проводив її у маси так би мовити в робочому порядку — секретарем парткому колгоспу, інструктором і секретарем райкому КПУ. Після відомих серпневих подій, походивши зо два місяці безробітним, уже на громадських засадах почав відновлювати діяльність соц- і компартії. Зібрав однодумців не так вже й багато — кілька десятків, і то, вважай, самих пенсіонерів, та прихильників серед простого люду набралось чимало. За повальних злиднів ідеї соціальної справедливості у вигляді дешевих хліба і ковбаси подразнювали пам'ять ностальгією про ще незабутий «соціалістичний рай» краще за будь-яку національну агітку. Звідси — чому в Зінькові до влади прийшов «червоний» голова.

З першого дня відмовився від службової «дев'ятки», принаймні для поїздок на обід.

Твердість передвиборних обіцянок першими відчули старі. Ще в жнива, які район, до речі, провів досить організовано, продавши державі найбільше хліба в області, своїм разпорядженням зобов'язав голів колективних сільськогосподарських підприємств виділити усім без винятку пенсіонерам, інвалідам і малоімущим по центнеру-два пшениці. За суто символічної ціни підмога неабияка, бо ніде її взяти, тому ж пенсіонеру — лікарю, вчителю, та й солдатська вдова чи фронтовик (хай і колгоспники) не надто сьогодні жирують. Чорнобильській спілці з бюджету викроїв 10 мільйонів, а на дім для воїна-«афганця», інваліда другої групи Сергія Пилипенка — 215 мільйонів. Це, власне, окрема історія.

— Про нього я почув на зборах ветеранів. Жив хлопець у Полтаві, працював на заводі. Прийшла черга на житло, а керівництво почало крутити, аби не дати квартиру: «То на будову іди відробляй, то гроші внось». А він же каліка. На війні вистояв, а тут — ні. Зібрав речі — й до матері, на хутір, — до Левашок. Хата — сільська мазанка. І брат ще менший. Тамтешній голова пообіцяв допомогти. Фундамент вже залили. Та грошей катма і на зарплату, яке там будівництво. Виїхав я на місце, побачив усе на власні очі і які гроші були на рахунку — перевели на цей дім. Зобов'язали райкомунгосп, аби до зими стояла коробка з дахом. А з весни опорядимо.

Як на моє розуміння, то добре діло, під яким би гаслом не робилось, є добре діло. Інша річ, що благодійницькою «ковдрою» усіх не обігрієш. У районі на 50 тисяч населення 18 тисяч пенсіонерів, де на всіх настачити мільйонів? І тому думки нового голови про їхній соціальний захист варто послухати.

— В ідеалі, турбота про батьків — святий обов'язок дітей, суспільства в цілому. Тут не треба жодних законів, постанов. Це має бути прищеплено людині змалечку — дбай про старших. А в житті. Дивлюсь, як ветерани-фронтовики ділять німецькі гуманітарні обноски, і душа кров'ю обливається. Чому ми дожились до того, що без війни і стихійного лиха стали збирати по хатах «утильсировину» (яку раніше здавали до заготконтори) і роздавати її за списками малоімущим — злидням. Хто довів країну до крайньої межі?

Зібрав я голів колгоспів і кажу їм: «Хлопці, не забувайте і про свою старість. Час промайне, вийдете на пенсію, все тоді зазнаєте на собі. Тому допомагайте зараз».

Поки його слухають. Хто з поваги, як до нового керівника, хто з боязні, як деякі учні тремтять у школі перед учителем, хто й сам розуміє, що сьогоденна допомога пенсіонерам є не що інше, як повернення боргів односельцям, які вік задарма наймитували на будівництві світлого майбутнього. Але в районі 13 будинків для самотніх пристарілих, споруджених ще за старої влади, а чотирнадцятий, в Опішні, зводить уже новий голова. Є потреба в такому закладі і в райцентрі, та все упирається в копгти.

Боржник на боржникові й боржником...

Гроші і є найбільший головний біль. Район сільський, живе з дотації. Ходи з простягнутою рукою і проси. Проси здебільшого своє, вироблене селянином. Три місяці колгоспи не одержують розрахунків з місцевого молокозаводу. Борг перевищив 17 мільярдів карбованців. Заводові також винні — 20 мільярдів, лише Миргородський маслосирзавод — 18. Почав прискіпливо розбиратися, і з'ясувалось, що миргородці працюють на так званий «четвертий холодильник» — у державний запас. Копгти від закупівлі продукції одержують вчасно і сповна. Поїхали до обласного відомства:

— Де ваші гроші?

— Там, де треба. Не ваше діло.

З київських міністерств — така ж відповідь.

— Виявляється, хтось наживається за наш рахунок і державний. Подаємо до суду. А Верховна Рада здебільшого споглядає чи іноді пальчиком посварить. Моє переконання таке: щоб вийти з кризи, необхідно прийняти комплекс законів на захист виробника — на селі, в місті. Щоб країна трудилась, а не гендлювала.

А руки-ноги зв'язані

Категоричність його суджень сприймають не завжди і, очевидно, не всі. Але щось в них є. Загострене почуття соціальної справедливості? Так. А ще — бажання працювати. Тому й погляд на структурну перебудову влади заслуговує на увагу.

Хіба за три роки не можна було прийняти Конституцію, а не латати її, як дірявий мішок. Чи Закон про місцеві Ради і місцеве самоврядування. Скільки ж на нього можна чекати? Сьогодні голова Ради керується в роботі положеннями про главу місцевої адміністрації. Тобто живе вчорашнім. А хоче чітко знати свої сьогоденні права та обов'язки, що може зробити, а що ні. І він особисто, і Рада в цілому.

— Хай це буде орган державної влади чи самоврядування, чи органи самоврядування з делегованими державними повноваженнями — суть не в цьому. Суть у тому, що має бути закон до часу, і його мають виконувати. Бо поки Верховна Рада дискутуватиме з цього питання, з'являться нові проблеми, і так до безкінечності. А годинник запущено: як для неї, так і для нас — на місцях.

Звідси й хиткість мого нинішнього становища: обраний народом, а руки-ноги зв'язані. Якщо у Києві до мого голосу прислухаються, то скажу й таке: я проти депутатського імунітету. Принципово, бо закон має бути для всіх один. І якщо прийнято положення, що парламент професійний, то його треба виконувати. Знову ж таки — усім. А не тримати мандат для дядька-прокурора. І вже з особистого досвіду, як керівника Ради, бачу, що бюджет неодмінно має формуватися знизу. Щоб виробник не був у ролі прохача. Так, про державу треба турбуватись, але і про її громадян не слід забувати.

Ловлю себе на думці, що такі й інші розумні слова чув і раніше: і п'ять років тому — в цьому ж кабінеті тодішнього першого секретаря райкому, і два — з уст глави адміністрації, і тепер — від голови Ради. Демагогія — не скажеш. Якщо і є, то не в цьому. Бажання зробити щось на краще — щире. Хіба вміння керівника недостатньо, так є тяга до навчання. Але навчатись доведеться не тільки самому: дві третини депутатів райради — новачки. Доки опанують науку керувати — нові вибори. А життя щодень, то гіршає. Всі це бачать, розуміють, але крім галасу — нічого. Чи кожен слухає тільки себе — і в Києві, і в Зінькові. А треба б робити, бо за вікном...

Проза життя

Місто, в якому за три роки не збудовано квартири і кожен дев'ятий із десяти на прийомі в голови волає: «Житла!» Водночас в оголошеннях десятки пропозицій — продам квартиру. В кооперативному будинку, спорудженому ще останньої п'ятирічки, половина вечірніх вікон не світиться. Отже, квартири брали про запас, на продаж. Хто тоді не встиг — добирає сьогодні. Місцевий дільничний міліції охороняє... спокій місцевого бізнесмена. Зарплату одержує і в райвідділі, і у фірмача. А в Харкові затримують знову ж таки зіньківського міліціонера з табельною зброєю, який виступав в ролі секунданта під час крутої розмови двох рекетирських груп. А всі чомусь вважають, що мафія тільки в столиці. «Поворую — перестану, вот-вот-вот богатым стану и тогда начну опять я законы соблюдать», — лунає просто з вулиці популярний голос. З центральної вулиці, звичайно ж, імені Леніна, розкопаної і перекритої для проїзду вже другий рік. На ній не видно робітників і механізмів, обабіч, по тротуарах, торгова юнь наліпила дерев'яно-брезентових палаток, завалених заморським ширужитком. Поруч — ряди добротних магазинів: «Промтовари», «Продукти», «Радіотовари», «Спорттовари», «Універмаг» з голими, як бубон, полицями.

В обід у в місцевому ресторані «Промінь» я єдиний клієнт. Все, як і п'ять рокв тому: на столах заяложен скатерт, латан-перелатан стльц; у дальньому кутку хлопц-пдлтки перекидаються в карти — з нудьги чи для заробтку. Офцантки за стійкою бару ганяють мишу.

— Облиш, їх там цлий виводок, сама бачила. Он краще чоловка обслужи.

— Обд, якщо можна, без мух.

Серйозне побажання сприймається як жарт:

— Сам ганяйте! Мен за те грошей не платять...

На другому поверс — унвермаг. На всю залу, площею з половину футбольного поля, вдгороджено єдиний дючий куточок — «Вддл ритуальних послуг».

— То вже я домгся, аби чимось торгувати, — слухаю розповдь Петра Євсейовича. — Бо небжчика поховати по-людськи — проблема. Мй попередник вносив до ради райспоживспілки подання про недоцльнсть перебування на посад її голови. Вдхилили одноголосно. Я створив комсю, яка вивчає це питання. Постане необхднсть замнити голову райспоживспілки — я також направлю офцйне клопотання. Та чи прислухаються? А коли загалом, то без споживчої кооперац нам не обйтися. Хто повезе на село хлб, крупи, сль, цукор, коли торгвля ними збиткова? Приватник — н. Видав розпорядження, щоб у кожному колгосп вдкривали свої магазини. Подекуди вже дють: торгують власною продукцєю, привзною — одягом, взуттям, тканинами. Колгоспи завозять туди товари за мнмальними цнами. Та хба в цлому це розв'язує проблему? Так, аби вижити...

Прощаючись, голова Ради подлився мрєю: «Хочу нову школу збудувати в Зньков». А в старй зробити гмназю. І самому туди директором тягне. Бо я все ж таки учитель».

Через паркан вд будинку Ради — дитячий парк. З атракцонами, гдними столиц, казковими персонажами, гровими майданчиками. Дтлахв, як у вулику — тльки-но пролунав дзвоник у школ. Уроки позаду.

У них. А в нас, дорослих? Невже знову будемо засвоювати старий матерал в нових умовах? Вд нових, а здеблшого ще й не забутих старих учителв. Чи й вони сам уже не т, вчорашн? Як життя наше. І, може, на сьогодн й надал у нас нарешт буде одна мета: не повчати одне одного тим бльше не боротися, а жити, щоб працювати, а працювати, щоб жити.

Полтавська область.

«В НЕБЕСАХ МИ ЛІТАЛИ ОДНИХ...»

І ось вони знову ступили на українську землю. Через п'ятдесят років у Полтаві, де в червні 1944-го було здійснено перший човниковий рейд з операції «Френтік». Знову, як і тоді, на полтавський військовий аеродром приземлились три американських «літаючих фортеці» — КС-10, Б-1, Б-52 і як найдорожчих гостей їх зустріли хлібом-сіллю. Не зуміли втримати сліз ветерани другої світової Чарлі Бічам, Джо Стюарт, Лі Кул, бо в морі квітів, щирих привітань, стрекоті кінокамер нахлинули спогади про ті далекі воєнні роки, коли разом громили ворога і в повітрі, і на землі. Коли дружили тією вічною фронтовою дружбою, міцність якої не підвладна часові, коли кохались, бо молоді ж були хлопці й дівчата — декотрим ледь сімнадцять виповнилось, а любов, вона інтернаціональна; коли втрачали бойових побратимів і для всіх полеглих, чи то американець із далекого Техасу, чи радянський воїн, полтавська земля стала останнім притулком на віки вічні.

Так було. І про це не слід забувати. Ось лише кілька рядків з листа американського пілота — лейтенанта Карла Лохорна до своєї дружини, відправленого з Полтави 5 червня 1944 року: «У всій країні розруха, але тут всюди чисто. Ці люди більш схожі на американців, ніж будь-які інші європейці, котрих я зустрічав. Вони дуже дружні, але не підкреслюють це. Вони намагаються створити нам можливий комфорт, намагаються розважити і розважають нас.

(Закінчення на 9-й стор.).

СКІЛЬКИ ВЕРВЕЧЦІ НЕ ВИТИСЬ

Укази Президента України про посилення боротьби з організованою злочинністю, схоже, активізували діяльність відповідних органів. У пресі з'являється інформація про кримінальні справи, арешти, розслідування, якими займаються прокуратура, МВС, судові інстанції.

Що робить Служба безпеки України, щоб покласти край розгулу злочинності? На це запитання відповідає заступник начальника прес-центру СБУ Віктор ВАРЕНИК.

У взаємодії із зарубіжними колегами співробітники СБУ, МВС та Державного митного комітету України проводять широкомасштабну операцію з виявлення та перекриття каналів транспортування міжнародними злочинними синдикатами наркотиків через територію нашої країни. Наприклад, в аеропорту Бориспіль затримано громадянина Колумбії, який прибув до Києва авіарейсом із Німеччини. Під час митного догляду в нього вилучено 6,4 кілограма кокаїну загальною вартістю майже 2 млн доларів. А в Білорусі за нашими матеріалами заарештовано чотирьох іноземців, котрі намагалися переправити за кордон 2 кг героїну за допомогою своїх спільників в Україні.

У Вінниці заарештовані керівник одного із спільних підприємств та службова особа державної структури, які відпрацювали механізм незаконного одержання грошей з обороту державних підприємств і місцевого бюджету під виглядом кредитів та інших фінансових операцій. Ці кошти потім переказували за кордон на валютні рахунки. Так, до банків США було покладено 2 млн 560 тисяч доларів, а ще понад 700 тисяч доларів — у Швейцарії на рахунки юридичних та фізичних осіб. Викриття й подальше розслідування цього злочину немислиме без тісних контактів із нашими зарубіжними колегами.

Але основна орієнтація у цій справі, зрозуміло, — на власні сили і підтримку правоохоронних та органів фінансового контролю держави.

У Донецьку спільно з органами міліції та прокуратури припинено протиправну діяльність керівників виробничо-комерційної фірми «Фортуна», які через комерційні структури «Арго», «ДБС» та інші організували вивезення з лікеро-горілчаних заводів області до Росії та інших країн СНД за підробними митними деклараціями великої кількості неврахованих спиртних напоїв. Тільки в березні — травні цього року вони вивезли за кордон продукції на загальну суму 20 млрд карбованців. До фірми «Фортуна» податкова інспекція застосувала штрафні санкції на суму понад 349 млрд карбованців. Провадиться слідство.

Тісні контакти у правоохоронців і на Черкащині. Цими днями вони завершили перевірку діяльності 42 страхових організацій. У двадцяти трьох із них виявлено серйозні фінансові порушення. За матеріалами цієї перевірки податкова інспекція також вжила до компаній «Експрес», «Оранта» та філії акціонерного товариства «Омега-Інстер» відповідні санкції. Гроші, певна річ, будуть повернуті державі, але питання в іншому: кому ми довіряємо страхування майна, здоров'я, самого життя, зрештою?

Приховування доходів від оподаткування стає чи не найпоширенішим злочином у сфері економічної та кредитно-банківської діяльності. Щоб не робити довжелезний перелік подібних «боржників» держави, скажу одне: за матеріалами підрозділів СБУ з боротьби з організованою злочинністю виявлено несплачених податків та інших обов'язкових платежів на суму майже 200 млрд карбованців. Частина прихованих злочинними структурами «на чорний день» грошей уже працює на державу.

З такими церемонитися не випадає: за поданням СБУ Міністерство зовнішньоекономічних зв'язків позбавило останнім часом 12 комерційних структур права займатися контактами із зарубіжними партнерами.

Триває виявлення зловживань та злочинних проявів у процесі приватизації, яка на сьогодні стала одним з головних об'єктів зазіхань мафіозних структур, організованої злочинності, засобом незаконної наживи корумпованих осіб із числа представників органів влади та управління. Кримінальні угруповання намагаються використати її для відмивання злочинно набутих коштів. Так, приватизація луганського заводу «Пошук» (дотепер тут виготовляли 83 найменування товарів широкого вжитку) фірмою «Ніугір», а також створення акціонерного товариства закритого типу на луганській швейній фірмі «Стиль» та трикотажній фабриці «Лутрі» призвели до зниження обсягу виробництва на 75 відсотків, припинено виробництво дитячого одягу, що користувався величезним попитом. Перевіряємо дані про те, що в містах Одесі, Миколаєві та в Криму дехто з представників «п'ятої влади» намагається активно приватизувати через підставних осіб пункти сервісу та громадського харчування в чорноморських зонах відпочинку з подальшим їх використанням для «відмивання» злочинних коштів.

Основну загрозу для національної економіки становлять злочинці, які мають доступ до обігу фінансів, матеріальних ресурсів, а також корумповані чиновники з різних щаблів влади.

Свіжий приклад. УСБУ по Вінницькій області порушило кримінальну справу проти одного з керівників комерційного банку «Вінниця» та провідного спеціаліста Вінницького обласного управління Національного банку України, котрі протягом 1993—1994 років видавали охочим поїхати за кордон нашим громадянам фіктивні дозволи на вивезення іноземної валюти. Обидва порушники затримані, у них зроблені обшуки, в ході яких вилучено велику кількість бланків-дозволів на вивезення валюти, а також цінності на значну суму. Триває слідство.

Не без їхньої підтримки процвітають і контрабандисти. До пори до часу.

Останнім часом спільно із Держмиткомом порушено 9 кримінальних справ за фактами контрабанди. Зокрема, в одного із керівників служби організації перевезень Дніпропетровського підприємства «Дніправія» під час спроби нелегального ввезення в Україну вилучено 168 тисяч доларів США, а в громадянина Росії у Запоріжжі під час незаконного вивезення — понад 140 тисяч доларів. За фактом незаконного вивезення за кордон великої суми валюти у Чернівцях затримано двох громадян Туреччини.

Нашим співробітникам доводиться брати участь у спільних з міліцією операціях по знешкодженню кримінальних угруповань, які становлять небезпеку для життя наших співвітчизників. Функція, начебто, й не наша, але злочинність набирає таких рис, що загрожує миру, спокою і стабільності в суспільстві. Тому стояти осторонь у цій справі не доводиться.

Нещодавно у Бердичівському районі на Житомирщині затримано групу злочинців на чолі з В.Гуменюком, які тероризували місцеве населення, маючи в своєму арсеналі вогнепальну й холодну зброю. У них вилучено речові докази, знаряддя скоєння злочинів і награбовані цінності.

А в Криму останніми днями в бандитів вилучено 17 одиниць вогнепальної зброї, майже 2 тисячі набоїв до неї, велику кількість вибухівки, холодну зброю, наркотики. Затримано 56 осіб, підозрюваних у скоєнні тяжких злочинів.

Спрямована на захист нашої економіки, приборкання організованої злочинності робота наших контррозвідників триває. Але погляди їхні зараз повернуті у бік законодавця, від якого очікуємо правової підтримки наших зусиль. Тільки тоді можна вирвати три корені, які живлять злочинність: злочинні кошти, які працюють знову ж таки на злочин, підтримку корумпованого чиновництва і можливість безкарно діяти за умов правової недосконалості.

Малюнок Сергія ФЕДЬКА.

Долю законопроекту вирішують, а орендарі скликають позачерговий з'їзд

Проект закону України «Про внесення змін та доповнень до Закону України «Про оренду майна державних підприємств і організацій», нещодавно розроблений Фондом держмайна, викликав неоднозначну реакцію в Спілці орендарів і підприємців України. Тому на засіданні Ради СОПУ було розглянуто питання про президента Спілки та ситуацію, що склалася після прийняття Верховною Радою України постанови «Про вдосконалення механізму приватизації в Україні і посилення контролю за її проведенням».

Члени Ради вважають, що постановою фактично зупинено приватизацію державного майна й легалізовано адміністративну протидію участі в ній мільйонів громадян, в тому числі й трудових колективів, насамперед орендних підприємств.

На думку президента СОПУ Віктора Хмільовського, законопроект надаватиме право орендодавцеві приймати рішення про розрив договору оренди, що фактично передбачає зворотну силу закону. Він вважає, що цим завуальовано створюють правові підстави для відмови трудовому колективу в оренді державного майна взагалі.

Оренду с правом викупу не буде згадано в законопроекті. Натомість передбачено тільки прямий викуп. Крім того, обговорюють варіант, коли може бути відмовлено в оренді державної власності, якщо Фонд держмайна прийме рішення про приватизацію цього підприємства. За таких умов, наголошує Віктор Хмільовський, тільки іноземний капітал зможе приватизувати державне майно. В той же час населення усунено від участі в приватизації. Хоча участь колективу у викупі майна має бути пріоритетна.

Віктор Хмільовський вважає, що скасування оренди з викупом — помилка соціально-політичного характеру. Таке рішення орендарі сприймуть негативно, а їх нині налічується 2,5 мільйона без аграрного сектора і виробляють вони третину всієї продукції. Оренда існує п'ять років, а Закон про оренду — два, тобто його створила практика, а не навпаки.

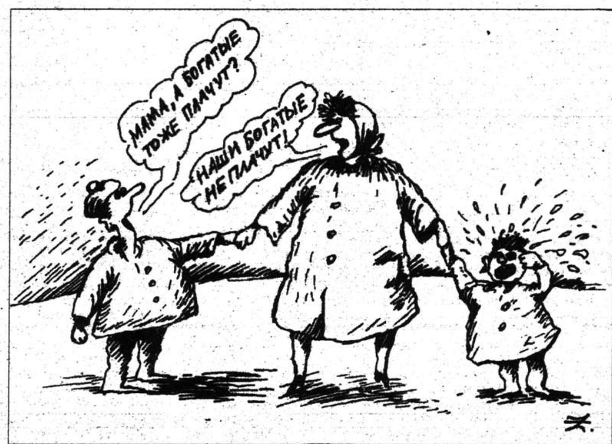
Звичайно, є випадки «прихватизації» державного майна та значні зловживання. Щоб цього не було, вважає президент СОПУ В. Хмільовський, потрібно відпрацювати окремі механізми викупу, щоб зберегти соціальну рівновагу. Це дасть можливість зняти звинувачення із трудових колективів у груповому егоїзмі, забезпечивши необхідну масу державної власності для вкладення сертифікатів, зменшити розмір квоти, запобігти знеціненню приватизаційних сертифікатів з наданням населенню альтернативи їх вкладення, зберегти трудові колективи.

Спілка орендарів прийняла рішення про проведення позачергового 4-го з'їзду-семінару орендарів, колективних власників і підприємців, де розглянуть «Проблеми приватизації майна через оренду з викупом та захисту прав колективних власників, обумовлені рішенням Верховної Ради України і змінами до чинного законодавства про оренду та приватизацію».

Жанна ГРИГОРЧУК,
Галина КОЗЛЮК.

МОНОЛОГ РОЗДРАТОВАНОГО ФІНАНСИСТА,

або Не розбивши «корита», не розігнати «жирних котів»

НАВІТЬ людина, котра вкрай рідко читає газети, знає, що в країні оголошено війну організованій злочинності та корупції. Очолювати боротьбу поставлено нового міністра, в допомогу компетентними органами видано указ, що значно розширює права останніх, преса запістрявіла бадьорими реляціями «виявлено... знешкоджено... заарештовано...»

Однак «найкрутіші» заходи, що можуть втішити серце обивателя, не надто переконують професіоналів. Не бачу підстав поки що хвилюватись справжнім «жирним котам». Ви проголошуєте боротьбу з корупцією? Але тоді боріться з причинами, а не наслідками. Можна, звичайно, як водиться в наших краях, організувати якомога більше зразково-показових процесів, посадити якомога більше корумпованих чиновників і закрити всі відомі «тіньові» виробництва. Однак завтра розмір хабаря знову переважить ступінь ризику, пильність міліціонера, поставленого сторожувати конкретний склад, притупиться, і все почнеться спочатку.

І так буде доти, доки всерйоз не зачепили основу основ корупції та кримінальної економіки — розгалужену систему пільг та привілеїв. Сформована в соціалістичні часи, система ця за останні роки безліч разів коригувалась, ревізувалась та уточнювалась, певною мірою навіть обмежувалась, але при цьому не знищена досьогодні, а відтак неминуче породжує казнокрадство та хабарництво. І боротись з цим лише указами, рейдами та арештами, нічого не змінюючи в законодавстві та структурі влади безнадійно — «чудище обло, озло, стозевно и лаяй».

Отже, безумовно, першим ударом, який має бути нанесений по «чудищу» задля перемоги над ним, повинна бути відміна славнозвісного фіксованого валютного курсу, про яку останнім часом стільки говориться і яка ніяк не гряне. Вже рік нас годують байками про необхідність існування цього курсу задля того, щоб була можливість закупати за якомога нижчими цінами так званий критичний імпорт — енергоносії чи скажімо медикаменти. Однак для більшості фінансистів цілком очевидна абсурдність, немічність таких аргументів: дешевизна «критичного імпорту» обертається страшним ударом по експорту та імпорту, а головне — фіксований курс неминуче породжує хабарництво та широкомасштабну корупцію, оскільки існування курсу вигідне як тим, хто розподіляє дешеву валюту, так і тим, хто її отримує. Не одна зірка нашого бізнесу зійшла завдяки існуванню горезвісного курсу, не один скромний чиновник забезпечив старість собі, і дітям своїм, і дітям дітей своїх. Звідси, безумовно, і пафос, — кому хочеться втрачати таке джерело достатку.

Другим ударом, без якого неможливо здолати «чудище», поза сумнівами, має стати відміна пільгового кредитування сільського господарства. Сльоза готова скотитися, коли чуєш, скільки людей вболіває за те, щоб «сільські трудівники» отримали кредити під низький відсоток аби ціни на хліб не підскочили, цукор не подорожчав і таке інше. Однак насправді стоїть за цим, не доводиться сумніватись, благо конкретних людей. Потенційна корупція закладена вже на першому рівні кредитування агропрому, де чиновник розподіляє, кому, скільки і на який термін видати дешевих грошей (а погодьтесь, 30 відсотків — це зовсім небагато, коли скрізь беруть 200—300). Зрозуміло, кожен голова колгоспу чи директор радгоспу якомога переконливіше намагається виказати свою приязнь до конкретного Івана Степановича або Степана Івановича, аби отримати побільше кредитів саме для свого господарства. На другому рівні вже сам директор чи голова мають можливість трохи заробити на хліб. Отримавши кошти на свій рахунок, колгосп чи радгосп укладає угоду на поставку бензину, солярки, запчастин чи чогось іншого з фірмою А, Б чи В. Отримавши кошти, фірма в свою чергу кладе їх, приміром, на депозит чи передає іншій фірмі за вигідний процент, а колгосп нібито починає чекати товар. Зрозуміло, товар приходить нескоро — якщо приходить взагалі (в угоді можна «забити» форс-мажор, який знімає відповідальність за непоставку товару). Тож через кілька місяців або «у зв'язку з форс-мажором» кошти повернуто, або поставлено нарешті товар, а зароблена за цей час копійка осяде у кишенях зацікавлених осіб.

Якщо навіть припустити, що чиновник у Києві чи області, голова та директор на місцях виявляться еталоном чесності, таким собі Альошею Карамазовим (хоча, зрозуміло, припустити непросто), і ніхто ніяких операцій з колгоспними грошима не «прокрутить», все одно виникає момент, що так чи інакше породжує корупцію — перерозподіл коштів та матеріальних вигод. Адже колгосп чи радгосп отримує товар за ціною значно нижчою, аніж інші суб'єкти економіки — тобто інші члени суспільства змушені дотувати того, чия праця далеко не завжди є ефективною. Так виникає опосередкована корупція, коли вже не окремі особи, а цілі групи виступають на захист колгоспної системи, — з парламентської трибуни, з телеекрана, будучи зацікавленими в продовженні її існування. Далеко не кожен, зрозуміло, отримує при цьому реального хабара, однак, захищаючи систему, людина здобуває можливість залишатись депутатом, мати доступ до «годівниці». І цей вид корупції, можливо, ще небезпечніший, оскільки момент «подарунку» в конверті все ж можна виявити, опосередковану ж корупцію в протоколі ніяк не зафіксуєш.

Ще один удар, що його необхідно завдати. Щоб, коли не впала, то принаймні захиталась система всепроникаючої корупції — це відміна різниці в статусі потенційно рівних суб'єктів економіки. Найрозповсюдженіший сьогодні в українській економіці принцип блискуче сформулював Джордж Оруел — «всі звірі рівні, але деякі звірі більш рівні, аніж інші». Красномовною його ілюстрацією може слугувати, приміром, діяльність так званих господарських суб'єктів з іноземними інвестиціями. За моїм глибоким переконанням, депутатам, які три роки тому прийняли Закон про іноземні інвестиції, сьогоднішні українські рокфеллери могли б відлити у буквальному розумінні пам'ятники з золота, і це не було б надмірними витратами для цих людей — принаймні порівняно з тим,що вони змогли заробити завдяки вищезгаданому закону. Закон цей виявився просто унікальним у світовій практиці — приміром, достатньо було внести 20 відсотків від суми статутного фонду іноземному інвестору, щоб не платити податків. Іншими словами, телефонуєте до Відня, Варшави чи Парижа знайомому, кажете: «Слухай, друже, внеси в моє підприємство 20 доларів, я тобі їх завтра з оказією і поверну». Французький, австрійський чи польський друг вносить, і податків відтепер не платите ані копійки.

Віктор Пинзеник та Сергій Терьохін, працюючи свого часу в уряді, через декрети змогли «пробити» певні корективи до закону. Однак сама система залишилась непорушною. Приміром, для того, щоб обійти надзвичайно «крутий» податок на банківську діяльність у 55%, достатньо мати так звану кваліфікаційну інвестицію в 1 мільйон доларів. І тоді як більшість українських банків, змушені приховувати свої прибутки (про це трохи далі), один з відомих банків декларує, приміром, за максимумом. Причина? Здогадуєтесь — кваліфікаційна інвестиція. Звідки ж прийшла вона в банк? Ви будете сміятись, але з Кіпру. Тобто, з офшорної зони, куди, судячи з усього, були вивезені українські капітали. Механізм простий: вивозите кошти на сонячний острів, реєструєте за надзвичайно м'яким податковим законодавством фірму, після чого перекидаєте необхідну суму на відповідні українські рахунки і не платите протягом п'яти років ані цента, ані копійки. Доводиться вдаватись до банального порівняння з цивілізованими країнами, але в таких країнах найкращим режимом діяльності для резидента, іншими словами іноземця, вважається внутрішній режим країни (зрозуміло, якщо він не абсурдний). Ми ж знову користуючись власним велосипедом, створюємо ситуацію, коли величезні суми обертаються в «тіні», не приносячи ніякого прибутку державі, зате збагачуючи обмежене коло людей, які за своїми статками й без того вже «страшно далекі од народа».

Відмінність в статусі одних від інших лежить і в основі українського податкового законодавства. В усьому цивілізованому світі, приміром, діє досить незначна різниця в податковій шкалі між різними видами діяльності, завдяки чому складно уникати податків, виводячи прибуток з однієї сфери до іншої. За максимумом же обкладаються податком, як правило, лише надприбуткові види діяльності — ігорний бізнес чи, приміром, утримання будинків терпимості. В Україні, маючи вже згадуваний податок на банківську діяльність у 55%, банки фактично повинні платити за шкалою ігорного бізнесу, а то й другого згадуваного виду діяльності — майже вдвічі більше, аніж, приміром, виробничі структури. За задумом держави, це, очевидно, мало принести значні прибутки в казну. На практиці ж привело до того, що банки «виводять» прибуток в інші, м'якіші в податковому плані сфери діяльності, і платять ті суми, які самі для себе встановлюють.

Здавалося б, гіркий досвід мав би чомусь навчити українських законодавців економічної моди. Однак, як водиться, останні вкотре пішли «своїм шляхом», — в проекті нового закону про оподаткування податки не уніфікуються, що зробило б безглуздим виведення прибутку сфери до іншої, а навпаки, приміром, інвестиційні фонди та трастові компанії платитимуть знову (40%), страховим же компаніям, котрі до цього діяли в тому ж режимі, що банки (55%), вийшло «послаблєніє»: платити в разі схвалення закону 30%. Що це означає — зміну пріоритетів, якесь особливе значення для економіки України цього виду діяльності? Банально, але, судячи з усього, лише те, що за страхові компанії хтось «поклопотався».

Боротьба з організованою злочинністю та корупцією в Україні почалась з оголошення війни «жирним котам» та посилення міліцейських нарядів на вулицях. Ніхто не сперечається, що кожен злочинець має відчувати на своїх руках холод наручників. Але, на жаль, становий хребет системи корупції поки що залишається незруйнованим. Фіксований курс продовжує руйнувати експорт, підривати імпорт і збагачувати обмежену купку людей. Відтак розгалужена система пільг на фоні абсурдного законодавства штовхає все більше підприємств в «тінь». Завдяки цьому набирає з кожним днем сили рекет, який лише й може існувати в умовах розвинутої «тіньової» діяльності — адже платити данину рекету можна лише з незадекларованих прибутків. І чим далі, тим очевидніше стає, що успіх у боротьбі на 90 відсотків, коли не більше, залежить від скасування системи пільг та привілеїв. Як влучно підмітив Віктор Пинзеник, доки ми не знищимо корито, з якого можна годуватись, нічого не зміниться.

Безглуздо боротись з «жирними котами», переподіляючи їх шмат на користь інших — худіших та слабкіших. Сьогоднішні худіші та слабкіші завтра вберуться в силу, і доведеться боротись вже з ними. І навпаки — знищення всіх пільг та привілеїв об'єктивно знищить передумови для появи нових «жирних». Як фінансистові мені нескладно довести це на прикладі боротьби з інфляцією.

Чому так слабко велась ця боротьба тривалий час в Україні? Та тому що попри декларації інфляція була вигідна дуже багатьом. В умовах інфляції банкір міг видавати заздалегідь неповоротні кредити, отримуючи те, що у британців зветься «undertable money», тобто, «гроші, які передаються під столом», і при цьому бути спокійним: через місяць— другий сума кредиту ставала просто смішною і її легко було «перекрити» двома-трьома вдалими операціями. Коли ж інфляція впала, неповернення навіть одного крупного кредиту ставить під загрозу існування самого банку. То ж який банкір наважиться так ризикувати? Тобто боротьба з інфляцією значною мірою і є боротьбою з корупцією, оскільки знищує умови для хабарництва. І зацікавлені в зниженні інфляції як держава, так і власник в особі акціонерів банку — останнім відсутність інфляції гарантуватиме безпеку та стабільність.

Досить прикметним в цьому розумінні став досвід перебування біля керма українського уряду Юхима Звягільського. Усвідомлюючи, що подальша інфляція просто може рознести всю систему відгрузки, в.о. прем'єр-міністра повів наступ на інфляцію, обмежуючи грошову масу в обігу. Однак про те, що боротьба з інфляцією не була складовою загальної боротьби з корупцією в суспільстві, свідчить те, що іншою рукою в.о. прем'єра пестив ту ж корупцію — наполегливо відстоюючи ідею фіксованого курсу, тримаючись за квотування та ліцензування експортної діяльності. Внаслідок цього ми маємо сьогодні інфляцію, загнану в підпілля, звідки вона готова вирватись нагору, змітаючи все на своєму шляху.

Отже, за великим рахунком вибір у нинішнього президента та його команди невеликий — або ж реально боротись з корупцією, або ж імітувати боротьбу, оскільки виклик кинуто, обіцянки роздано. З різних боків президентові підкидають саме ідеї імітації — на кшталт тієї, що нещодавно зародилась в надрах МВС: видавати кредити вище певної суми лише з дозволу Міністерства (зрозуміло, ніякої відповідальності, коли все ж кредит буде не повернуто, міністерство не нестиме) і в кожному банку ввести свого роду посаду уповноваженого куратора від МВС (платню, звісно, мають забезпечити банки). І якщо Президент побудує свою боротьбу саме на таких засадах, це власне, й буде широкомасштабною імітацією. Звичайно, маси при цьому можна буде вразити зведенням з поля битви — кількістю затриманих, рангом притягнутих, і маси повірять. Однак професіонали, безумовно, лише гірко посміхнуться з того.

Знаю, скільком моїм колегам не вельми сподобається все сказане, оскільки для них є, безумовно, свої переваги в інфляції та тіньовій діяльності, тому не буду випробовувати долю, козиряючи власним іменем. Зрештою суть в сказаному, а не в авторстві. На завершення ж не можу відмовити собі у звертанні до безсмертної класики. Пам'ятаєте спалах діяльності Чичикова на митниці? Діяльність полягала в тому, що Чичиков в один прекрасний день раптом рішуче взявся боротися з хабарами у вищезгаданому відомстві. Боротьба була настільки рішучою та безкомпромісною, що саме лише ім'я Чичикова почало наганяти страху на кожного чиновника. І так тривало доти, поки Чичиков не сказав тихо, ще й зарозуміло: «Тепер пора». Тобто все можна... І всі знову понесли, тільки тепер уже зрозумівши, хто справжній господар і скільки належить давати. Тож найбільше слід боятись того, що і у нас вся боротьба завершиться сакраментальним «Тепер пора!»

Олексій ПЕТРЕНКО (прізвище умовне).
Малюнок Віктора ЗИНОВІКА.

Сьогодні Міжнародний день музики

Галина СТЕПАНЕНКО, музикознавець

Об'єднав Лятошинський

1—8 жовтня проходитиме п'ятий український міжнародний музичний фестиваль «Київ музик фест'94».

Це міжнародний музичний фестиваль, який вже став традиційним і знаним у світі. Кожний фестиваль приносить нові творчі відкриття, знайомить музичну громадськість з кращими творами композиторів України як класичними, так і сучасними. Поряд з українською завжди в концертних програмах звучить музика, що репрезентує творчі досягнення композиторів різних континентів. У цьому поєднанні — особливість програм «Київ музик фесту».

Нинішнього року значно розширилася географія фестивалю. Звучатиме музика Японії, Аргентини, Бразилії — країн, що вперше представлені на «Київ музик фесті». В одному з концертів виступить японський диригент і композитор Сакае Сакакібара. Під його керуванням ансамбль солістів «Київська камерата» виконає сучасну японську музику. На фестиваль приїде також один з найвідоміших американських композиторів сучасності Джон Корільяно. Кияни матимуть чудову нагоду ознайомитися з творчістю визнаного майстра, зокрема з його симфонією, що звучатиме на відкритті. Цікаво буде репрезентована й бразильська музика. Наш гість — Карлос Крус, композитор і музичний діяч. Один з камерних вечорів прикрасить тріо «Буенос-Айрес» з Аргентини. Ми чекаємо і композиторів, і виконавців з Німеччини, Бельгії, Швейцарії, Франції.

Фестиваль вже має своїх добрих друзів. Так, концертом- відкриттям буде диригувати Вірко Балей (США), в одному з концертів ми почуємо саксофон Майкла Леонарда (США).

Під час «Київ музик фест'94» відбудеться більше двадцяти концертів симфонічної, хорової та камерної музики. У рамках фестивалю традиційно пройде конкурс композиторів імені Іванни та Мар'яна Коць. Тема конкурсу — Україна.

Українська музика на фестивалі буде репрезентована дуже вагомо. Особливістю цього року є звернення до творчості Бориса Лятошинського, сторіччя якого ми відзначаємо. Слухачі почують його Четверту симфонію, а також матимуть нагоду побачити оригінальне втілення музики композитора у «Театрі пластичної драми». Серед цікавих заходів фестивалю — не тільки концерти, а й презентація двох компакт-дисків з творами Бориса Лятошинського. Один записав з фірмою «Марко Поло» австрійський диригент Теодор Кучар, а другий — Вірко Балей з фірмою «Русские сезоны».

За традицією, на фестивалі звучатиме музика Росії.

Як завжди, Фест об'єднав блискучу плеяду виконавців п'яти симфонічних оркестрів, двох духових, кращі хорові колективи — капели «Думка», «Київ», «Хрещатик», ансамбль «Київ Перкашн», відомих співаків та інструменталістів, лауреатів престижних міжнародних конкурсів. З фестивалем перегукується й виставка «Арт контрапункт», розгорнута в музеї українського образотворчого мистецтва.

Це все — «Київ музик фест»! Відкриття в Національній опері — 1 жовтня о 19 годині.

Устим ОКСАНИЧ-ЛИПОВЕЦЬКИЙ

ШОПЕНІАНА Й СИМФОКАРІЄС

Куди подівся Шопен?

— Як це? — дивуєтесь ви. — Хіба Шопен може зникнути?

І ви як культурна, більш чи менш освічена й цивілізована людина додасте:

— Шопен — це неминуще явище музичної культури, і навіть з часом, після смерті композитора, світ його звучання дедалі більше доповнюється й ширився конгеніальною співтворчістю інших композиторів. Тому ми й бачимо на обкладинках видань такі зіставлення, як Шопен — Ліст чи «Шопеніана» — Глазунов.

Ще зовсім недавно композитор чи музикознавець міг прийти до Спілки композиторів, зайти в бібліотеку й попросити «Ноктюрн Шопена» чи транскрипцію «Шопен-Ліст», чи «Шопеніану» Глазунова, погортати і вслухатися у сторінки, де фортепіанні теми геніального Фридеріка Францішка Шопена збагачені, підсилені майстерною оркестровкою великого російського композитора Олександра Глазунова або фантазією неперевершеного піаніста Ференца Ліста. Іще зовсім недавно була на Пушкінській вулиці у спілці власна студія запису музики, був Будинок композиторів, був виробничий музичний комбінат, була профспілка творчого складу і співробітників системи спілки, була бібліотека... Був Шопен.

Де був Шопен, тепер тільки «Шоп...» і тиша. І більше нічого. «Шоп». Ви, мабуть здогадалися, «шоп» — лавка (англійською «SHOP»). Пропала студія. Нема бібліотеки. Зате є «шоп» і склад, себто комора. Стоїть рояль осиротілий серед колишньої студії, що ностальгічно нам нагадує про Шопена, а на роялі — клунки, склянки, сервізи, пакунки, шмотки... І під роялем і навкруг... Одне слово — комора. Бо там, де лавка, — там товар.

Іще недавно з цих приміщень Спілки композиторів, крізь звуки електроніки, ударних, скрипок, контрабасів було, дочуєш і розмову телефонну: «Володю, спішно приїжджай! Ми пишемо музику Юри Шевченка. Цікавий дуже цикл! Апаратура вся вже скомплектована. Не вистачає лише доброго ревербератора. Бери свій інструмент — і гайда! Поможеш нам зробити високу якість запису. Через годину? Домовилися, чекаємо!» Тепер почуєш іншу «музику»: «Льоню, терміново приїжджай! З'явився новий товар — штани, колготи, простирадла, телефони... Велика партія, недорого. Можеш узяти оптом. Бери машину й.. Домовилися» — о дванадцятій ти тут, прямо на Пушкінській в Союзі композиторів».

А яку символічну назву має лавка — «Симфо»... Е ні, шановні, не вгадали — «Симфокаре».

З тих пір фонотека мистецької організації не збагатилася жодним записом (а до цього мала тисячі); бібліотека щезла; Будинок композиторів зник; виробничий музичний комбінат перестав існувати (хоча назву ще інколи згадують); профспілка вмерла. Зате приміщення, будинки, котрі держава надала композиторам для творчої роботи, передано для використання невідомим композиторам комерційно-спекулянтських груп.

До занедбаного приміщення бібліотеки, книги з якої відправлено в невідомому напрямку, завезли велику партію борошна. І почали по кабінетах Спілки композиторів гуляти щури, які й у думці не мали, що одержать від її секретаріату таку щедру підтримку в харчуванні. Одне діло гризти бібліотечні фоліанти, а інше — ласувати білим борошном. І була ціла епідемія, ніби оте в Австралії колись із кроликами.

Але ж, даруйте, — недовірливо зауважуєте ви, — хіба громада, композитори, музикознавці такі вже немічні, що нездатні поставити вимоги перед своїм секретаріатом навести в Спілці композиторів порядок?

Невже серед творців такого захопливого, магічного мистецтва, як музика, немає гордих, із характером людей? Хіба ви допускаєте, щоб Скрябін чи Бородін, чи Лисенко, або Чайковський байдуже споглядали б атмосферу, в якій задушливо дихалось би Рахманінову, неприємно бути Ревуцькому чи Штогаренку, а Прокоф'єву просто гидливо було б зайти до цього приміщення?

Належно поціновуючи ваші логічні сподівання, відповідаю просто, чистосердечно й правду.

— Чому ж нема? Звичайно, є. Що ж ми, гірші за інших? Ці люди не змовчали, не знітилися. Сказали на повний голос. Відкрито. І скажу вам, де вони тепер, оці герої. Їх... викинули зі Спілки композиторів.

Так Бетховен, Моцарт, Чайковський, Лисенко, Вагнер теж не входили ні до яких осередків...

Такі-от роздуми навіяли мені переджовтневі передсвяткові дні. Бо жовтень відкривається для нас Міжнародним днем музики. І відзначають його у всьому світі день виконанням кращих зразків музичного мистецтва минулого й сучасного. Будемо вірити в те, що з часом дедалі менше негативних спогадів навіюватиме нам прикід музичної осені.

Жанна ГРИГОРЧУК, Галина КОЗЛЮК «Голос України»

Побачив світ перший том «Творів» Василя Стуса

У Спілці письменників України відбулася презентація першого тому «Творів» Василя Стуса (у 2-х книгах). Підготовка цього унікального видання вимагає значних затрат, які пов'язані із збереженням та реставрацією архіву поета й науковим опрацюванням текстів.

Провідні спеціалісти відділу рукописів Інституту літератури НАН України, зокрема Михайлина Коцюбинська, Дмитро Стус (син письменника), Сергій Гальченко, Валентина Макарчук, Галина Бурлака, сьогодні працюють над виходом такого важливого й масштабного видання, яким є, безперечно, для України повне зібрання творів Василя Стуса. Певна річ, що на самому ентузіазмі цього не зробити. Колектив запланував підготувати 4 томи. Але це можливе лише за тієї умови, коли відгукнуться меценати. Як це зробив, зокрема, Міжнародний фонд «Відродження». Саме завдяки його фінансовій підтримці вдалося надрукувати перший том «Творів» Василя Стуса. Причому доволі мізерним (як для такого видання) накладом: лише 2500 примірників.

На жаль, жодна державна інституція поки що не виявила уваги до такого вкрай потрібного видання. Як і жодна бібліотека не замовила бодай одного примірника першого тому. Очевидно, також через брак коштів.

Собівартість книги на сьогодні майже вдвічі перевищує її доступну ціну. Адже її основними покупцями будуть студенти, вчителі, науковці. Значну частину накладу мають розповсюджувати безплатно.

За попередніми підрахунками, для видання наступного тому видавничій спілці «Просвіта», що у Львові, потрібно до 8,5 тисячі американських доларів.

Людмила БАРАНЕВИЧ, «Голос України»

Поезія безмовного слова

«Три кольори часу» — так називається виставка творів українських графіків кількох поколінь

Щоб пройнятися стихією образотворчого мистецтва, не треба препарувати художників. Треба спробувати вжитися в їхні роботи і чекати відповіді своєї душі. Вона обов'язково з'явиться, якщо... настроїти власну антену на хвилю добра, радості. Цей рідкісний момент співпадання мови творця й глядача таки стався нещодавно на виставці графіки українських художників різних поколінь, що розгорнута в галереї «Київ». Митці назвали її «Три кольори часу», за барвами котрої ніби озвучили різні періоди післявоєнного часу, ритми сьогодення. Дивно чи не так? Адже експозиція гармонійно поєднала митців 60—80—90-х і показала, що художникам старшого віку нічого соромитися, а всім разом — нічого ділити. Бо справжнє мистецтво не потребує, та й не визнає ревізії на ідеологічну токсикацію. Воно спрямоване в той вимір людського буття, що дивиться вперед, а не назад. Саме тому ці твори активні своєю наповненістю, сонячним, радісним сприйняттям дійсності. Ні, це не банальна ностальгія за чимось і за кимось. Це справді так! Адже навіть тоді, коли в аркушах, акварелях, малюнках художники торкаються холоду самотності, приреченості людини на важке буття, на нерозуміння і відчуженість близьких, на розчарування, вони розглядають це не в контексті зацикленості людини на власному горі, а значно глибше. В тому широкому плані осмислення людських понять, що становлять вічну цінність — спонукаючи нас вірити, прощати, пам'ятаючи, що людське життя неповторне. Не знаю відповіді на запитання, чи буває вищим завдання мистецтва.

І нехай тут, у галереї, все було скромно обставлено — без столу, що вгинався б од наїдків, без випивки, що лилася б рікою. Не будемо також зважати й на те, що відвідувачі не ломилися в двері — осінній виставочний сезон розпорошив інтелектуалів-завсідників по авангардних експозиціях, яких нині сила-силенна в Києві. А демократичніший глядач тепер більше заклопотаний проблемами майбутньої зими... Нехай... Це не відрив художників від дійсності, не відчуженість від мирських клопотів. Ні і ще раз ні! Тематично- філософськи повсякдення у творах ніби дещо підноситься над самим собою, дивиться на себе крізь призму вічності, не вступаючи, однак, у внутрішній конфлікт із сьогоденням. Тому й виявилося, що всі ці твори потрібні саме сьогодні, зараз.

Хоч і прийшли, скажімо, твори С. Адамовича, О. Фіщенка, В. Куткіна, О. Губарєва з 60-х років, вони не дисонують з роботами молодих колег ні за майстерністю, ні за тематичною спрямованістю. Добре сказав про моральне кредо своїх однолітків один із старійших українських художників Олексій Фіщенко: «Наша мета — бути абсолютно чесними, щирими в житті й творчості. Бо матеріальній біді можна зарадити, а духовній — важко. І все ж я вірю, що мовчазне слово поезії образотворчого мистецтва переможе гуркіт слоноблудця, гіркі наші нестатки, розчарування». Звідси, очевидно, й міцні корені, живильні витоки сили естетичного впливу творів покоління, яке репрезентували М. Грох, Н. Лопухова, Б. Тулін, Ю. Рубашов, В. Перевальський... Кожен з них — індивідуальний, самобутній. І разом з тим між поколіннями простежується зворушливий, органічний зв'язок. Таке поєднання буває, коли творець не зрікається рідної школи, часу, відпущеного йому життям, а приймає все таким, як воно є. Бере із своєї епохи те, що може стати предметом осмислення мистецтва сьогодні, пов'язуючи його, однак, з майбутнім. А, як виявляється, усе в принципі може стати мистецтвом, бо міра його — в самому художникові, а не в часі — добрий він чи поганий. Тож не варто дивуватися, що й молодші графіки вписалися в цей різноголосий і такий цілісний контекст. Знову ж таки відповідь — на поверхні. Вони не відмовилися від культури старших, а чесно і добросовісно її успадкували. Не ревізували, а взяли найкраще, щоб цим скласти данину спадкоємності та поваги старшим побратимам за важко проторений шлях. Щоб створити своє і прокласти відповідно дорогу наступним поколінням. Такий феномен мистецтва. І він реалізується природно, без спонукань і заклинань у чудових роботах Н. Николайчук, Є. Харкової та Ю. Харкова, братів Вербицьких й інших. Вони виступили тут не просто як зв'язуюча ланка, а заявили про власне «я» голосно, розкуто — у мистецькому й технічному вирішеннях своїх серій.

Будемо тільки тішитися, що цей задум — об'єднати голоси, кольори поколінь, реалізовано самими спілчанами. Тобто членами бюро секції графіки київської Спілки художників котрій як організації всі, в тому числі й автор цих рядків, пророкували якщо не абсолютне зникнення із списку творчих об'єднань, то повний розлад і занепад. Ні, вони живі, сповнені сил і таланту. І, може, саме такі виставки дадуть поштовх до народження творчої структури зовсім іншого, сучаснішого звучання — їм, спілчанам, видніше. Адже саме голова бюро секції графіків Костя Музика, він же і учасник виставки, ініціював її та за допомогою адміністрації галереї «Київ» блискуче втілив у життя. Це щаслива спроба. Сподіваємося, обов'язково будуть і наступні, не менш вдалі виставки.

ВІЙНА З БАОБАБАМИ

Світлана ПИСАРЕНКО, «Голос України»

Еврика!

Розповідь цих двох, одержимих ідеєю людей, чомусь нагадала мені образ Маленького принца, який так старанно виполював баобаби, котрі можуть розірвати планету на клоччя...

А баобабів — хоч греблю гати: хвороби моралі, бюрократії, економіки, і, нарешті, людські недуги...

Олександр Ніколаєнко, кандидат біологічних наук, науковий директор та Ростислав Грибов — «просто» директор науково-виробничого центру «Ербіс» — ще на початку року зателефонували до редакції, мовляв, в «Незалежности» за 5 січня 1994 року надруковано матеріал про винахід препарату онконір і про його чудодійні властивості, та авторство приписано не справжнім винахідникам... Я запросила Олександра і Ростислава до редакції, щоб таки з'ясувати справу. А вони не приходили. Вже тепер, коли їхнє дітище запатентоване, зареєстроване і застосовують у провідних клініках України, Ростислав і Олександр розповіли свою історію.

Олександр Ніколаєнко займався в Інституті біохімії та в Інституті біоорганічної хімії тоді ще АН УРСР окремою науковою темою — вивчав процеси регенерації (відновлення). На це пішло майже 20 років. Але минули вони недаремно, бо саме завдяки прискіпливому вивченню цих процесів почав вимальовуватися механізм, за допомогою якого можна вмикати процеси відновлення нормальної фізіологічної діяльності патологічно змінених органів і тканин. Для цього треба спрямовано активувати відповідні ланцюги імунної системи на пошуки патологічних змін. А ось як це зробити і становить власне винахід — препарати спеціального призначення. І коли лабораторні дослідження цього феномену почали загрожувати відкриттям, у автора з'явилися співавтори, які до того ж почали настійливо пропонувати зайнятися іншою темою, або взагалі піти з роботи. Такий баобаб як явище відомий. Та якби це стосувалося тільки наукової ідеї... Олександр розповів, що згодом відчув якість негаразди у спілкуванні навіть з деякими колегами, співробітниками інституту, знайомі яких безнадійно хворіли і звернулися по допомогу...

— Ви не можете уявити, яке щастя бачити усмішки перших вилікуваних, — каже Олександр Ніколаєнко. — Скільки емоцій, почуттів. Цілий океан бажань і планів на майбутнє. Бачити це й усвідомлювати свою причетність до цього — мабуть і є стан щастя.

Але по деякім часі в наступних хворих ті почуття ставали дедалі рідкіснішими і не такі відверті. Дехто почав бокувати мене. Я довго не розумів у чому річ, аж поки один не сказав мені: «За своє лікування я повинен був одняти у своєї родини всі заощадження». І тільки тоді я з'ясував, що за моєю спиною цей лабораторний препарат уже продавали за шалені гроші. Як прикро... Як прикро за тих, хто під впливом таких грошей втрачає людську сутність.

Тож нічого не залишалося, як піти з планети баобабів. І запатентувати свій винахід. За такої ситуації й зародилася ідея заснувати науково-виробничий центр «Ербіс». На ентузіазмі і кошти тих, хто повірив у наукове відкриття, його перспективи. А це інколи буває складніше, ніж винайти щось. Передусім добилися права на участь у конкурсі наукових програм в Держкомітеті з науки і технології, де доводилося на засіданнях багатьох експертних комісій захищати наукове обгрунтування, а головне — переконати в можливості здійснити цей задум у стислі строки (2 роки) силами невеличкої групи ентузіастів. І тільки тоді комітет частково фінансував доклінічні та клінічні дослідження дії першого препарату. Ще детальніше і глибше екзаменували прохачів у Фармкомітеті Міністерства охорони здоров'я України, де всі висновки декілька разів перевіряли експерти в дослідженнях. І тільки після цього опоненти стали союзниками.

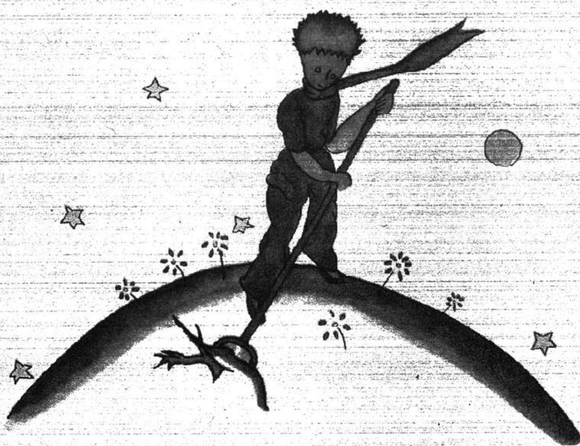
А от проблему виробництва довелося розв'язувати вже з допомогою Інноваційного фонду. Його голова, поверхово ознайомившись з ідеєю, відмахнувся, мовляв, таких біостимуляторів є сотні. Та все ж таки зважив на прохання вислухати і надав 15 хвилин, протягом яких ентузіасти мали переконати його у перспективності винаходу і в тому, що кредитування доцільне. Аудієнція завершилася спочатку призначенням експертизи, результати якої вже не ставили під сумнів кредит. А підлеглим, котрі все ж таки недовірливо поставилися до відкриття, згадує Ростислав Грибов, голова Інноваційного фонду, сказав: «Якщо в цьому мертвому болоті ще хтось хоче щось зробити, я готовий дати йому й мільярди, хай тільки працює. Бо тут вже ніхто нічого не хоче робити. Всі хочуть виїхати».

— Неможливо, — каже Олександр Ніколаєнко, щоб завмерло наукове життя. У багатьох просто руки опускаються, бо важко подолати болото невирішуваних проблем — економічні й бюрократичні перешкоди. Але є такі центри, як наш. І той, хто хоче працювати, знаходить таких самих.

Власні кошти, державне фінансування, кредит Інноваційного фонду, а чи не зацікавилися винаходом зарубіжні фірми, чи не знайшлися спонсори? Це припущення мої співрозмовники продовжили розповідями про те, як ходили до Фонду Сороса. Там зацікавилися відкриттям, але пояснили, що Фонд не фінансує програми, які здійснюють безпосередньо українські вчені. Приміром, Фонд може оплатити поїздку за кордон, узагалі виїзд. В принципі всі контакти із зарубіжними фірмами ведуть до постановки питання руба: або одразу продайте патент, або, якщо й створюється спільне підприємство, його контролює зарубіжна фірма. Автори не погодилися, бо, безумовно, вважають винахід і препарати на його основі вітчизняними.

Чим же конкретно, запитає читач, займається «Ербіс», що то за чудодійні препарати він пропонує? Забігаючи наперед, скажу, що лікарі, котрі застосовують їх, переконані: це рівень XXI століття. Уявіть, вирішення наукової ідеї запатентовано не тільки в Україні та в Росії, а й прийнято міжнародну заявку, зроблено міжнародну експертизу, що дала позитивний результат.

— Наші препарати мають широкий спектр дії, але не є, звісно, панацеєю від усіх хвороб, — розповідає Олександр Ніколаєнко.— Секрет у тому, що препарат містить в собі, так би мовити, маркери фізіологічного стану клітини. А тому, коли його ввести в організм, маркери діють на імунну систему, спонукують її шукати патологію, тобто хворі клітини. Знайшли — приводять у бойову готовність природні кіллери (клітини-вбивці, які безпомилково атакують патологічно змінені клітини, наприклад, мутантів, вірусоносіїв, злоякісні клітини тощо). Така дія маркерів обумовлена тим, що отримані вони з патологічно змінених тканин. Причому патологія ця відносна: адже для дорослого організму ембріональна тканина патологічна.

Та справа не тільки в тому, щоб знищити джерело хвороби, а ще й в тому, щоб натомість відновити функціональну діяльність клітин органу. Ці процеси й називаються — репарація та регенерація. За них відповідальні інші — клітини макрофаги. До речі, їх уперше відкрив І. Мечников і за їх допомогою мріяв розв'язати проблему довголіття людей. І, безперечно, мав рацію...

Якщо ж препарат ввести до здорового організму, то за кілька днів посиленої роботи імунної системи все повертається на круги своя без жодних наслідків.

Першим медичним препаратом у ряду розроблених нашим центром нових високоефективних ліків є ербісол. Для проведення курсу доклінічних випробувань задіяли 15 науково-дослідних інститутів, результати досліджень яких стали основою решти випробувань, а також підставою для того, щоб Фармкомітет дозволив проведення вже клінічних випробувань щодо гепатиту, виразок шлунку та дванадцятипалої кишки у чотирьох провідних клініках України. Одержані позитивні результати і сам препарат занесено до Державного реєстру лікарських засобів.

А ось що кажуть фахівці:

А. Свиницький, доктор медичних наук, завідувач кафедри госпітальної терапії № 2 Українського медичного університету:

— Дослідження показали, що включення ербісолу в комплексне лікування виразкової хвороби значно підвищує його ефективність. Ефективність рубцювання — 88 відсотків. Крім того, ербісол не спричиняє побічні ефекти, діє на ряд інших синдромів: астенічний, диспепсичний.

Б. Рейнгард, доцент кафедри факультетської терапії № 1 Українського медичного університету:

— Чудовий препарат! Він поєднує в собі ряд дуже цінних якостей: гепатотропного засобу, регенераторного біостимулятора, імуномодулятора. Він може з успіхом замінити такі відомі імпортні ліки, як солкосерил та ессенціале. Але спектр дії ербісолу ширший. Щоб вичерпати діапазон його застосування, ще треба час.

Щодо трофічних виразок, ліки сприяли навіть загоюванню ран безнадійно хворих людей.

Провадячи всі згадані вище випробування, відстежували паралельно й дію препарата на інші хвороби людей.

Р. Доніш, кандидат медичних наук, асистент кафедри ендокринології Українського медичного університету:

— Цінність застосування ербісолу у хворих на цукровий діабет полягає в тому, що він поліпшує загальний стан людини, усуває порушення в психоемоційній сфері, ліквідує ознаки астенізації хворих. Очевидно, препарат впливає на судинне русло, бо дозволяє з успіхом лікувати грізні ускладнення, що виникають у хворих на діабет.

У такий спосіб набралися позитивні результати щодо лікування парадонтозу, атеросклерозу, серцево-судинних, інфекційних та багатьох інших захворювань. Нині вчені провадять клінічну апробацію ербісолу на онкологічних хворих.

— А починалося все з досліджень на щурах-гіпертоніках, — веде далі Олександр Ніколаєнко. Вони живуть, як відомо, 14—16 місяців і гинуть від серцево-судинних захворювань. А от нормальні щури живуть три роки. Для досліджень дії препаратів на щурів-гіпертоніків ми взяли слабких на розвиток самців. Контрольна група складалася із звичайних безпородних щурів, не хворих, частині котрих вводили препарат, а частину залишили інтактними. Так ось, усі три групи щурів прожили, як і закладено генетично, три роки. Тобто щурам-гіпертонікам ми продовжили життя, крім того, вони мали завдяки препаратові квітучий вигляд. А на нормальних здорових щурах цей препарат ніяк не позначився.

Цей ефект ми добре простежили в сільському господарстві. Приміром, телияті належить за достатньо збалансованого годування давати щодоби приріст на 1,2 кілограма. Та хворе телятко не набере й двохсот грамів за добу. Введення препарату допомагає йому вийти, так би мовити, на «планову потужність». Такі метаморфози не могли не примусити скептиків у сільськогосподарських науці й виробництві все ж таки визнати ефективність нашого препарату.

І тому пошуки вели і у галузі ветеринарії. До них залучили Львівський науково-дослідний контрольний інститут ветпрепаратів і кормових добавок та Білоцерківський сільськогосподарський інститут, де й проводили дослідження. На основі результатів Головветуправління України рекомендувало великомасштабні випробування у десятках господарств. Тільки після цього дало добро на широке застосування препарату . Адже шляхом численних експериментів, досліджень, випробувань було доведено, що препарати допомагають реалізувати саме генетичні можливості організму.

На Конотопському заводі медпрепаратів вже налагоджено випуск першого ветеринарного препарату «РБС» (регенераторний біостимулятор) для лікування великої рогатої худоби, свиней, собак, птиці, бджіл тощо. На жаль, в Конотопі не вистачає обладнання для виробництва цього медичного препарату. «Ербіс» нині взяв кредит для того, щоб розширити виробництво ліків і для тварин, і для людей на Конотопському заводі.

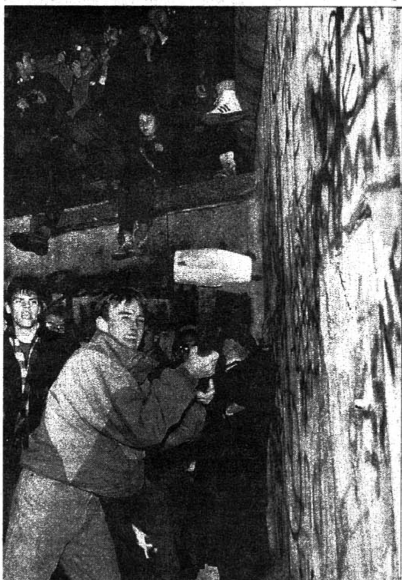
Втім, частково проблему з медичним препаратом також вирішують також на харківському заводі «Біолік», на Київському заводі бакпрепаратів, на фармакологічному об'єднанні «Дарниця». Виготовлено невелику партію ліків для реалізації, бо вже давно науково-виробничий центр одержав на це дозвіл Фармкомітету і подав фармакопейну статтю, відсутність якої часто блокує випуск препаратів, бо винахідники не можуть, як мовиться, стандартизувати і контролювати процес виробництва препаратів, не маючи цього головного документа.

Нині ербісол уже почав надходити до аптек (№№ 101, 116, 236) і в клініки Києва.

Можливо, й справді ці чудодійні ліки допоможуть нам усім подолати хвороби-баобаби.

... І знову згадаю Антуана де Сент-Екзюпері. Жили-були двоє друзів, спілкувалися в епістолярному стилі, але якось ураз листування припинилося. Скільки друг не надсилав листів — відповіді не одержував. Так минуло 25 років. І раптом друг приїхав. Виявляється, він мовчав, бо виводив новий сорт троянди, ще досі не відомий в світі.

Так і мої співрозмовники. Не приходили в редакцію, бо завершували працю над своєю «трояндою».

Дати

— Простіше було б прилаштувати у себе ще кілька сот тисяч іноземців, ніж так приєднувати східну зону, — зізналася мешканка містечка Мурнау, що на півдні західної землі Баварія, Марія Ціль в час, коли Німеччина святкувала першу річницю об'єднання. Тоді ця 36-річна жінка була власницею малого підприємства по виробництву біжутерії, де працювали 6 вихідців з Туреччини. Сьогодні моя знайома уникає розмов про доцільність об'єднання, а охочіше розповідає про ще один бізнес — готельний — і власні плани щодо будівництва невеличких «гаштетів» у нових східних землях.

Нині Німеччина відзначає 4-у річницю об'єднання.

КОНТРОЛЬНА ДЛЯ НАЦІЇ

Мабуть, поряд із скороченням ядерних арсеналів, світовою кризою соціалістичної ідеї, перемогою союзників у Перській затоці історики окремим пунктом у своїх роботах зазначатимуть об'єднання Німеччини. Аналізуючи цю подію, декотрі з науковців уже назвали її контрольною для нації з несподіваними рівняннями. Найскладнішим у німецькому об'єднанні виявилося не подолання відсталості економіки колишньої НДР чи екологічні негаразди у східних землях. Найважчою, незвіданою й досі не пройденою стала для німців дорога соціального, громадянського об'єднання. Пошук національної єдності, як з'ясувалося, значно складніший, ніж очікувалося. Багато хто не був готовий відмовитися від поділу на «осі й весі». Особливо складні були перші роки. Почуття внутрішньонаціональної зверхності одних і втрати самоповаги в інших, здавалося, надовго роз'єднає націю. Пригадується, під час святкування другої річниці єдиної Німеччини канцлер Г.Коль зізнався, що в ейфорії об'єднання він переоцінив готовність німців піти назустріч одне одному. Главі уряду довелося визнати, що нації не вдалося досягти «внутрішньої єдності», а 40 з лишком років розколу країни залишили в серцях людей глибокі рани, які довго заживатимуть.

Непорозуміння між представниками однієї нації вилилося у ненависть частини молодих німців до іноземців. Погроми, напади на помешкання, вбивства іноземців у ряді міст Східної Німеччини потрясли країну. Здавалося, захиталися основи державності, основи демократії. Сусіди Німеччини, її союзники стурбовано говорили про сумні перспективи країни. Водночас вдарили на сполох відомі люди Німеччини, її національна гордість, а частину з них охопив розпач. Відомий політичний діяч Г.Шмідт, який був канцлером ФРН з 1974 по 1982 рік, відверто заявив, що «об'єднання Німеччини зазнало фіаско». У його книзі «Творити на благо Німеччини», яка стала своєрідною настановою німецькій нації, пролунало зізнання: «Менш як за три роки ми припустилися стількох помилок і недбальства, допустили появу такого егоїзму й суперечок, що маємо остерігатися того, що вкотре об'єднана Німеччина знову проіснує недовго». Досвідченого політика реалії кількох років об'єднаної Німеччини лякали новим соціальним і державним крахом.

Г.Шмідт мав на те підстави. У період між жовтнем 1990 і січнем 1993 року Алленсбахський інститут провів опитування громадської думки. Чотири рази до мешканців Східної та Західної Німеччини зверталися з запитанням: "Якщо порівняти західних і східних німців — як, на вашу думку, — близькі вони чи далекі одне від одного?» Тільки за цей період у західних землях кількість тих, хто вважає, що вони близькі, зменшилася з 28 до 18 відсотків, у східних — з 24 до 12 відсотків. Навпаки, кількість тих, хто вважає, що західні й східні німці вкрай далекі одне від одного, на Заході збільшилася з 34 до 44 відсотків, а на Сході — з 38 до 50 відсотків.

Лідери німецької нації не могли не бачити, що західні й східні німці вочевидь віддаляються одне від одного. Така тенденція, мабуть, настрахала досвідченого політика Г.Шмідта, що той сказав «про фіаско німецького об'єднання». В країні створювалася атмосфера песимізму. Деякі партії намагалися використати її у власній внутрішньополітичній боротьбі, та й засоби масової інформації активно нагнітали таку атмосферу (прагнучи застерегти німецьку націю від краху, вони часто досягали протилежного результату).

Однак у боротьбі здобувають загартування. Тиск на соціальне здоров'я німецької нації був багато складніший, ніж очікувалося, і загартування відбувалося непросто. Проте ще один рік в історії об'єднаної Німеччини позаду.

Політики, громадські діячі, просто громадяни ФРН, небайдужі до власної долі, цікавляться: чи вдалося їм за останній рік хоч якось зламати чи зупинити тенденцію до розмежування на схід і захід?

Минулого літа випало гостювати в давнього знайомого Ганса Еберта, колишнього підприємця з Мюнхена. Цей чоловік вважає, що він з того покоління, яке будувало післявоєнну ФРН. Ганс ніколи не помічав за собою войовничих настроїв. Але «холодна війна» — то період його життя. Проблеми політичні хвилюють мого знайомця мало, більше — перспективи економічного піднесення, а над усе — соціальне здоров'я того суспільства, яке він створював і в якому живе. Одного разу дискутували з приводу художнього фільму, де йшлося про підліткову злочинність у східних землях. Обмінюватися думками щодо перспектив німецького об'єднання випадало й раніше. Тоді щоразу Ганс, зробивши над собою зусилля, погоджувався, що віднині проблеми на Сході країни — вже його проблеми. Проте цього разу він сказав дослівно: «Фільм справді правдивий, злочинність там, у Берліні, висока». Здавалося, нічого дивного, але Ганс не додав раніше звичного в таких випадках — у східній зоні. Так він завжди відмежовувався від подій у колишній НДР.

Можна запитати: до чого цей, на перший погляд непомітний, епізод? Німецька нація підсвідомо чекала, коли відбудеться перелом — від внутрішнього розмежування до внутрішньої єдності. Схоже, в мого знайомого такий перелом стався. Тепер дедалі все частіше у думках і діях західних німців, поряд з якими живуть і працюють вихідці зі східних земель, виявляє себе внутрінаціональна терпимість, а в східних помітне зростання самоповаги, зменшення комплексу неповноцінності.

Проте загроза соціального краху, на думку багатьох німецьких політиків, залишається, нехай і контрольована, але все ж можливою. Якщо спільними зусиллями уряду й народу її вдалося взяти під контроль у сфері соціальній, то прорахунки в економічній політиці нині можуть обернутися болючими проблемами. Теоретики німецького об'єднання спочатку сподівалися, що найбільше труднощів їхня країна матиме в господарській сфері. Водночас вони покладали надії на феномен соціальної ринкової економіки, яка змогла б у короткий строк пристосуватися до нових умов.

Перші роки об'єднання в економічному плані виявилися несподіваними для західних німців. Раптом їм довелося відраховувати нові кошти, до того ж чималі, до фонду відбудови східних земель. Це було мало приємно для них, звиклих, що останніми роками їхні прибутки стабільно зростали. Багато хто в західних землях висловлював схожу думку, якою поділилася зі мною Марія Ціль. Вона та її колеги були незадоволені діями уряду, який припустився помилок. Найбільшим прорахунком, а отже, й перешкодою на шляху розвитку східнонімецької економіки в перші роки об'єднання виявилася та межа між її ефективністю та зростанням заробітної плати. Це загрожувало спалахом безробіття у провідних галузях. Були прорахунки в об'єднанні грошових систем і в ході приватизації. Коректувати доводилося безпосередньо під час реформування східнонімецької економіки. Німці вчилися на власних помилках. Хто відвідував протягом кількох років ФРН, останнім часом міг спостерігати справжній вибух житлового будівництва в країні, пристрасть німців до оновлення парку автомобілів. Це зовнішні характеристики піднесення в економіці об'єднаної Німеччини. У розповсюдженій нещодавно доповіді Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) подано внутрішню потенцію розвитку країни після чотирьох років єдності. Для німців вони подають надії: темпи розвитку країни зростатимуть після більш як дворічного періоду найглибшого за післявоєнний час економічного застою. Головні чинники очікуваного піднесення — експорт німецьких товарів за кордон, зокрема на схід європейського континенту, подальше зростання капіталовкладень у житлове будівництво, а також швидкі темпи розвитку народногосподарського комплексу у східних землях, де вже в середині цього року спостерігався поступ. Але не все так безхмарно: податковий тягар відчутно обмежуватиме підприємницьку активність, загрожуватиме негативними наслідками для конкурентоспроможності німецьких товарів на міжнародному ринку. У новому році плановано запровадити так званий «внесок солідарності» до фонду німецького об'єднання. Зрозуміло, це не надто сподобається моїм знайомим Марії та Гансу, бо їм доведеться вкотре витрушувати свої гаманці і згадувати часи минулі. Податкове ярмо набридло не тільки їм. Уже сьогодні частка податків у валовому внутрішньому продукті об'єднаної Німеччини становить 43,6 відсотка, у колишній ФРН цей показник був 40,2 відсотка.

Німецькі підприємці, залишаючись патріотами своєї держави, все ж мріють, що такі статті витрат, як «внесок солідарності», буде негайно скасовано, тільки економіка у східних землях досягне стабільного відповідного рівня.

Однак у такій ситуації Марії Ціль і Гансові Еберту простіше. Їхні мрії зосереджені, передовсім, на питанні скорочення податків і поліпшенні підприємницького клімату. Багато складніше сьогоднішньому урядові країни, очолюваному канцлером Г.Колем. Зовсім не тому, що Німеччина невдовзі проводитиме вибори. Хоч би хто сформував майбутній німецький уряд, окрім питань соціальних і економічних, про які вже йшлося, новообраному керівництву доведеться розв'язувати ще й політичні проблеми об'єднання Німеччини. Зрозуміло, нас як сусідів по континенту цікавить зовнішньополітичний курс наймогутнішої на сьогодні держави Європи. Поряд з іншими державами Україна вивчає, аналізує й оцінює кожний крок Німеччини. Історія змушує. Події у ФРН останніх років ставили перед її сусідами й союзниками запитання, чи досить міцний демократичний досвід німецької держави, щоб не було повернення минулого.

Та й самі німці запитують себе про це, озираючись у те саме минуле. Вони остерігаються залишитися наодинці з історією і, мабуть, тому в розмовах часто проводять аналогії між Гітлером і Сталіним. А ті, кому за наказом чи з власної волі довелося побувати на Дніпрі чи Волзі, обережно запитують, як там нині живеться людям?

Об'єднана Німеччина намагається сьогодні довести собі і світові міць власних державних засад. Тому вона вбачає своє найважливіше зовнішньополітичне завдання — участь у побудові нової структури загальносвітової системи. Звідси й прагнення стати постійним членом Ради Безпеки ООН. Пошук ролі в рамках світової системи, чим зайнята об'єднана Німеччина, триватиме, на думку місцевих політиків, навіть не роки, а десятиріччя. Це буде час не лише інтелектуальної та фізичної напруженості німецької нації, а й час пошуку власного місця і для таких країн, як Україна, інших нових держав. Вирушивши в дорогу майже водночас, дві ці мандрівники уважно стежать один за одним, щоб іти світовим шляхом достойно.

Сергій ДАНИЛЕНКО.

На знімках: берлінська стіна впала 9 листопада 1989 року після мирної революції у колишній НДР. А через рік, 3 жовтня 1990 року, Німеччина об'єдналася...

Фото із журналу «Штерн».

До 50-річчя визволення України

«В НЕБЕСАХ МИ ЛІТАЛИ ОДНИХ...»

(Початок на 3-й стор.).

Щовечора у нас фільм і концерт. Вони дуже хороші співаки і танцюристи...» Але ледве не щодня були і бойові вильоти. 15-та повітряна армія США здіймалась у повітря з аеродромів Англії та Південної Італії, бомбила ворожі об'єкти і до двохсот, а то й більше літаків сідало в Полтаві, Миргороді, Пирятині. Після заправки, технічного обслуговування, поповнення боєкомплекту бомбардувальники Б-17 «літаючі фортеці» та винищувачі Р-51 «Мустанги» знову стартували за лінію фронту, беручи безпосередню участь у звільненні України — в Львівсько-Сандомирській та Яссо-Кишинівській наступальних операціях. Всього з 2 червня по 19 вересня 1944 року на аеродромах Полтавського аеродромного вузла 169-а авіабаза особливого призначення Радянської Армії та 559-а авіабаза ВПС США обслужили 1030 американських літаків, які здійснили 2207 бойових вильотів. Для нинішнього покоління це вже історія, і слава Богу, що й ще живі її очевидці. Полтавець Дмитро Павлович Кальний, директор, який створює єдиний в країні музей космонавтики і авіації, більше двох років вивчав історію операції «Френтік», збирав документи, відшуковував свідків тих подій. Час невблаганний — навіть у Полтаві їх лишились одиниці — фронтовики Микола Миронович Фадєєв, Дмитро Федорович Касьянов, Юрій Миколайович Дубровін, Надія Іванівна Пека, Марина Данилівна Ковальова. У їхній пам'яті найчіткіше закарбувалась жахлива трагедія 22 червня 1944 року, коли гітлерівці піддали нищівному бомбардуванню полтавську авіаційну базу. Тоді в огні загинули і були поранені більше ста радянських і американських військовослужбовців, було знищено і пошкоджено майже 70 літаків різних типів.

На тихому сільському цвинтарі в приміському селі Рибці зібрались ветерани, аби пом'янути своїх полеглих бойових побратимів. Запам'ятались слова американського льотчика: «Я дуже вдячний вам, повертаючись на Україну, але в мирі, а не за часів війни. Бо ця могила і ці втрати вчать нас бути друзями. Разом ми зможемо досягти миру. А це важливо для наших дітей і онуків...» За давнім християнським звичаєм, по колу йде поминальна чарка: на вічне царство полеглих. Спомини, зі сльозами на очах. А ще пам'ять, щоб не стерлось, не забулось у ній фронтове братство, яке мурували перші підмостки для дружби двох народів. Вона увінчалась у пам'ятному знаку на честь п'ятидесятиріччя операції «Френтік», у марші ветеранів до меморіалу Солдатської слави, вечорах-зустрічах, святковому концерті на Співочому полі, авіаційно-спортивному святі, у спілкуванні між простими людьми — цивільними і військовими, які за ці дні зробили кількатисячну відстань через океан не такою і значимою, бо у стократ ближчими стали ми одне одному завдяки потиску дружніх рук. А друзі, як відомо, не розлучаються, вони прощаються з надією на нову зустріч. Отож, до зустрічі!

Григорій ГРИНЬ,
Павло ЗДОРОВИЛО.
Фото — «Укрінформ»,
спеціально для «Голосу України».
Полтавська область.

Таємниці Бабиного Яру

МИНУЛО понад півстоліття з дня, коли розпочалися величезна трагедія і величезний злочин XX століття — розстріли у Бабиному Яру. Розстріли тривали 2 роки. За цей час було знищено десятки тисяч людей різних національностей: євреїв, українців, росіян, циган розстріляли вже в перші дні окупації — три куренівські табори. Розстріляли їх за Кирилівською церквою.

Розстрілювали заложників, військовополонених, підпільників, комуністів, українських націоналістів, євреїв, душевнохворих з лікарні імені Павлова.

Ті, хто вважає, що розстріли відбувалися там, де стоїть пам'ятник на вулиці Дорогожицькій, помиляються. Бабин Яр — це величезна яруга. А починався цей яр біля єврейського цвинтаря, довжелезна стіна якого простягалася вздовж вулиці Мельникова. Це був дуже великий цвинтар, його ділянки доходили аж до обласної лікарні, до відрогів Бабиного і Реп'яхівського ярів. І тепер ще зберігся будинок, у якому була контора цвинтаря, — це будинок № 44 по вул. Мельникова. Нині тут гуртожиток хокейної команди «Сокіл». Є ухвала міськвиконкому про створення в ньому музею Бабиного Яру. Саме тут і був головний вхід і починалася головна алея, що вела у Бабин Яр. Нині тут встановлено пам'ятник «Мінора»— єврейський семисвічник.

Уся територія праворуч і ліворуч від головної алеї — це і є єврейський цвинтар. Отже, і новий телецентр, і спортивний комплекс «Авангард» стоять на кістках наших предків.

Ні, не фашисти зруйнували цвинтар. Вони вбивали живих євреїв, а з мертвими вчинили розправу керівники міськвиконкому й міськкому партії, які вирішили саме тут спорудити телецентр і закласти парк — з танцмайданчиками, атракціонами, футбольним полем: розважайтеся, кияни, на кістках.

Було все це наприкінці п'ятдесятих років — за часів правління «хазяїна» міста Михайла Давидова.

Спроба розважати киян на колишньому цвинтарі обурила багатьох жителів міста. Сталося несподіване — проти виступила інтелігенція. Звучали голоси протесту наших земляків Івана Дзюби, Віктора Некрасова.

Зрештою парк культури й відпочинку не збудували, а пам'ятник все-таки встановлено. Не там і не той — але встановлено. Почали водити екскурсії.

Відомо, що, крім корінних киян, у місті було багато біженців з уже загарбаних ворогом територій. Навіть з Польщі тікали до Києва, будучи впевненими, що місто ворогові не віддадуть.

Та трапилося страшне. Три наші армії було оточено і розбито, і шлях на Київ — відкрито. Боячись остаточного розгрому, наші війська змушені були поспіхом залишити столицю і відступити за Дніпро. Сталося це 17 вересня, а німці вступили до міста 19-го. Один день, 18-го, Київ був нічий. Загалом, за розрахунками окупантів, у Києві було 150 тисяч євреїв. Розстріли в Києві розпочалися буквально з першого дня окупації і мали поки що поодинокий характер.

20 вересня 1941 року було підірвано цитадель, розташовану на Печерську. Розстріляно першу групу заложників.

Розстріли набирали організованого характеру: за непокору, за порушення світломаскування, за листівки й диверсії, за саботаж. За вбитих німців почали брати заложників. Серед спійманих «диверсантів» виявилися і євреї. Німці привернули до цього увагу і готували акцію помсти.

У розстрілах 29—30 вересня 1941 року брала участь зондеркоманда 4-А. До приходу в Київ на її «бойовому рахунку» вже було майже 15 тисяч розстріляних. Ввійшла передова частина цієї команди до Києва разом з передовими частинами вермахту: їх було 50 чоловік.

Це, мабуть, єдиний випадок, коли спеціалісти з розстрілів увійшли до загарбаного міста разом з армійськими підрозділами. Чому? Отже, страти в Бабиному Яру було сплановано заздалегідь? Чи то все-таки ідея масового розстрілу виникла вже в окупованому Києві?

Це перша таємниця Бабиного Яру.

Головна частина зондеркоманди 4-А, очолювана штандартенфюрером СС Паулем Блобелем, прибула до Києва разом зі своїм штабом 25 вересня. Того ж дня ввійшли до міста й два поліцейські батальйони (45-й і 303-й) поліції Південної Росії, чисельністю приблизно по 550 чоловік. Очолював їі обергрупенфюрер СС Еккельн.

Дивовижний збіг. Отже, готувалися? Загалом до цього дня в Києві разом зі штабами та окремою ротою СС було зосереджено більш як півтори тисячі есесівців і поліцейських. Вони й були виконавцями розстрілів 29—30 вересня.

Уже 26 вересня було проведено нараду за участю згадуваних Блобеля і Еккельна, а також коменданта міста Ебергардта, де розглянули й затвердили план винищення євреїв: визначили місце, час, способи оповіщення.

28 вересня зі штабу групи Ц надіслано до Берліна донесення № 97 про те, що в Києві, «можливо, є 150 тисяч євреїв. Перевірити ці відомості поки що неможливо. У ході першої акції — 1600 арештів, вжито заходів до захоплення всього єврейства, передбачено страту принаймні 50 тисяч євреїв».

Того ж дня в Києві було розклеєно 2000 оголошень російською, українською і німецькою мовами: «Усі жиди міста Киева та околиць повинні з'явитися у понеділок, 29 вересня 1941 р., на 8-у годину ранку на ріг Мельниківської і Дохмурівської (біля цвинтарів)».

Місто завмерло в чеканні. Чи знали люди, куди їх кличуть, що чекає цього судного дня (а саме 29 вересня було єврейське свято Йом-Кіпур — Судний день). Більшість вірила, що переселятимуть в інше місце: все-таки — німці цивілізований народ. Все-таки останньою вмирає надія. Вона, як правило, вмирає разом з людиною.

І вранці 29 вересня натовпи євреїв звідусіль рушили на Сирець: йшли старі, жінки, діти... Багато-багато дітей. До війни єврейські сім'ї були, як правило, багатодітні. Були люди похилого віку, яких везли на візках. Наприкінці вулиці Артема починалося незрозуміле, точніше, вже зрозуміле. На перехресті з'явилося перше загородження: ланцюг з фашистів і місцевої поліції. Тут забирали речі і, сміючись, б'ючи кийками, квапили йти далі. Біля наступного пункту забирали паспорти й документи. Їх кидали просто на землю, і вони лежали величезними купами. На самому цвинтарі прибулих примушували швидко роздягатися і кийками гнали до краю яру через пролом у стіні цвинтаря. На схилах були готові вузькі тераси у вигляді стежок. Кулемети стріляли з протилежного боку яру. Тераси були вузькі, і люди могли падати тільки вниз. Деяких розстрілювали просто з пістолета. Заглушуючи постріли, над яром кружляв літак. Кажуть, що хтось із фашистів лічив приречених. Бо звідки ж така точність до одного — 33771 розстріляний. Саме про таку кількість доповіли «виконавці» в Берлін.

Друга таємниця: скільки було розстріляно євреїв?

У донесенні, що його надіслали в Берлін «виконавці», зондеркоманда 4-А, йшлося: 29 і 30 вересня було розстріляно 33771 чоловіка.

Ця цифра викликає сумніви. Перший: самі окупанти вважали, що в Києві залишилося 150 тисяч євреїв. То куди ж поділися понад 100 тисяч чоловік, якщо розстріляно було менш як 34 тисячі? Припустимо, німці помилилися у підрахунку? Та не на стільки ж! І помилитися вони не повинні були. Напередодні розстрілу двірникам було наказано здати списки євреїв, що мешкали в їхніх будинках, до міської управи, немовби для підрахунку кількості вагонів, необхідних для відправлення. Якщо ці списки збереглися (а це цілком ймовірно), то шукати їх треба і в наших архівах, і в німецьких, і в американських, куди було вивезено частину документів часів другої світової війни. Найпевніше — у наших.

У тому ж донесенні в Берлін № 97 від 28 вересня (!), де сказано про 150 тисяч євреїв Києва, повідомлено: «Вжити заходів до захоплення всього єврейства, передбачено страту принаймні 50000 євреїв. Вермахт вітає заходи і просить радикальних дій. Міський комендант схвалює публічну страту 20 євреїв». То що ж мали на увазі: хотіли розстріляти, та не всіх?

Відомо, що для акції, яку, безперечно, сподівалися завершити за один день, було виділено 60 тисяч патронів. Це цілком відповідає наміру розстріляти 50 тисяч чоловік. Припустимо, що точна цифра — 33771 — вийшла, якщо кожний убивця знав точно кількість своїх жертв. Тоді їх неважко підрахувати.

Але кількість тих, кого вбивали, була така несподівана, що фашисти вимушені були поставити з протилежного боку яру кулемет, який стріляв безупинно. Можливо, що кулеметники мінялися. Стріляючи з кулемета, точно рахувати людей, які падали до яру, практично неможливо.

Як же рахували карателі свої жертви? Ось послужний список карателів. Згідно з документом, який називається «Донесення № 128 (секретна справа імперії)», число жертв зондеркоманди 4-А зростало таким чином: на 24 серпня 1941 р. вона розстріляла 7152 чоловіка, на 6 вересня вбитих було уже 11328, на 25 вересня (день вступу до Києва) — 15000. До 12 жовтня кількість жертв досягла 51 тисячі — Бабин Яр у цьому донесенні не виокремлюють.

Виокремимо ми: 51 тисяча мінус 15 тисяч, мінус ще 537 євреїв, розстріляних 4 вересня у Переяславі. Приблизно 35500 чоловік. Цифри майже збігаються — хоча залишаються «зайві» майже дві тисячі. Їх могли дібрати після Переяслава — в запасі був цілий тиждень.

Однак вся ця гірка арифметика не відповідає іншим даним. Так, газета «Известия» 19 листопада 1941 року писала: «Нью-Йорк, 18 ноября (ТАСС). Как сообщает корреспондент агентства Оверсис Ньюс из одного пункта в Европе, из достоверных источников получены сведения, что немцы в Киеве казнили 52 тысячи евреев — мужчин, женщин, детей».

Це було перше повідомлення про трагедію Бабиного Яру в радянській пресі.

6 січня 1942 року В. Молотов у ноті «Про повсюдні грабежі, розорення населення і жахливі звірства німецьких властей на захоплених ними радянських територіях» заявив про масове знищення в Києві 80 тисяч чоловік, переважно євреїв.

Як бачимо, цифра зростає. Однак Надзвичайна комісія з розслідування фашистських злочинів на окупованій території, яка розпочала роботу відразу після визволення Києва, знову назвала кількість жертв з німецькою точністю — 33771 чоловік.

Як ця цифра потрапила до Надзвичайної комісії — також загадка.

Гадаю, що прояснити ситуацію міг би документ, якого досі не знайдено. Це відомості про розстріли 1—3 жовтня.

А розстріли в Бабиному Яру тривали рівно 2 роки — 104 тижні — у вівторок і суботу.

Привозили людей на розстріл (або вже розстріляних) із віддалених точок, навіть з Бориспільського табору для військовополонених.

Постає запитання: навіщо людей везли так далеко — з Борисполя до Бабиного Яру кілометрів п'ятдесят. Хіба не можна було робити свою чорну справу ближче?

Це ще одна таємниця, яку можна спробувати розкрити.

Запропоную свою версію: трупи, як відомо, треба закопувати. Для цього потрібні ями, які ще треба було викопати. В Бабиному Яру вони були готові. Звідки, яким чином? Річ у тім, що на Сирці, в літніх таборах, в районі дитячої залізниці, розташовувалися два військові училища: піхотне і танкове. На тактичних заняттях курсанти копали траншеї, окопи, ескарпи. Це й були ті готові братські могили, до яких людей привозили здалеку.

Можливо, вибіркове розкопування колишніх траншей відкриє одну із загадок Бабиного Яру.

Отже, загадки залишаються:

1. Чи була акція з розстрілу євреїв запланована заздалегідь, чи її план визрів уже в окупованому Києві?

2. Скільки євреїв розстріляли 1—3 жовтня 1941 року?

3. Хто їх розстрілював?

4. Де звіт «виконавців» про виконану екзекуцію? Він, звичайно, був.

5. Де списки, які складали двірники й передавали до міської управи 28 вересня 1941 року?

6. Скільки розстріляно військовополонених, підпільників, заложників? Їх розстрілювали згідно з планом, і списки на них, безперечно, були: у фашистів був суворий порядок. Де ці списки?

7. Чи збереглися документи, які обов'язково здавали євреї, що йшли на розстріл?

8. Як з'явилася точна цифра вбитих євреїв — 33771 чоловік?

9. Чому немає хоча б приблизної кількості інших розстріляних?

10. Чому в офіційних повідомленнях кількість убитих називають по-різному?

11. Чому з точністю до одного збіглася кількість розстріляних євреїв (33771 чол.) і в німецькому донесенні, і в повідомленнях Надзвичайної комісії, яка розслідувала злочини фашистів на окупованій території?

12. Чому фашисти привозили людей (або вже трупи) до Бабиного Яру за десятки кілометрів?

13. Чи були використані траншеї у Бабиному Яру як могили для розстріляних?

14. Відомо, що в перші дні окупації, ще до розстрілу євреїв, було розстріляно три табори куренівських циган. Скільки їх було?

15. Де списки душевнохворих із лікарні імені Павлова, розстріляних і задушених у душогубках на початку окупації Києва?

Де їх поховано?

Понад півстоліття зберігає свої таємниці мовчазний Бабин Яр. До якого часу?

Ілля ЛЕВІТАС, голова фонду «Пам'ять Бабиного Яру»

З історії газети «Дзеннік Кійовскі»

DZIENNIK KIJOWSKI

«Дзеннік Кійовскі» («Київський Вісник») з 1906 по 1917 рр. виходив польською мовою як щоденна газета. Випуск газети було поновлено в березні 1992 року. З серпня 1993 року виходить як додаток до «Голосу України», поки що один раз на місяць.

Засновником і першим головним редактором «Дзенніка Кійовского» був відомий в Україні в дореволюційний період громадський і політичний діяч, граф Володимир Грохольський (див. фото). Він був вихідцем із знаного в Україні польського дворянського роду Грохольських. По праву належить до тих видатних особистостей, повернення імен яких до лона багатонаціональної української культури стало можливе лише останніми роками.

Володимир Грохольський народився в родинному маетку в Грицеві (нині Хмельницька область) 1 вересня 1857 року. Після закінчення 1879 року знаменитої гімназії в Мітаві (зараз Елгава, Латвія) здобув юридичну освіту в Дерптському університеті (Тарту, Естонія) та Київському університеті ім. Святого Володимира. Після закінчення Київського університету жив і працював у Києві, Грицеві. Сфера діяльності — сільське господарство, громадське і політичне життя. Його ім'я — серед засновників сільськогосподарських товариств у Старокостянтинові, Луцьку. Був віце-головою Київського сільськогосподарського товариства.

Пік його громадської діяльності припадає на 1905 рік, коли його було обрано депутатом Першої Державної Думи. Після її розпуску Володимир Грохольський повертається до Києва, де засновує першу в Україні польськомовну газету. Перше число «Дзенніка Кійовского» вийшло 1 лютого 1906 року.

У 1909 році в зв'язку з хворобою Володимир Грохольський був вимушений залишити роботу в редакції і виїхати на лікування за кордон. Але контактів з газетою не поривав. Помер Володимир Грохольський 80 років тому, 3 липня 1914 року. Похований у Грицеві.

Із реклами для передплатників газети 1914 року:

«Дзеннік Кійовскі» має телеграфний зв'язок, власних кореспондентів у Варшаві, Кракові, Львові, Познані, Вільно, а також у Петербурзі, Парижі, Берліні, Відні, Римі та Будапешті. Має власного парламентського оглядача в Державній Думі».

Борис ДРАГІН.

Нездійснена мрія Станіслава Монюшка

ДОЛЯ багатьох діячів польської культури тісно пов'язана з Житомиром — містом на злитті Кам'янки й Тетерева. Брати Ярослав і Теофіл Домбровські, композитори Станіслав Монюшко і Юліуш Зарембський, борці за народну волю брати Нарцис і Густав Олізари... Багатьох з них прийняв на вічний спочинок наш житомирський польський цвинтар.

Є на цьому цвинтарі узвишшя бойової слави, де спочивають уславлені воїни — почесний громадянин Житомира, учасник Турецької війни, генерал Владислав Прессер, офіцери й солдати, що полягли на полях першої світової війни. Є й долини, де поховані повстанці 1863 року, яким вистачило життя, щоб відбути заслання в Сибіру, а на повернення до рідного краю часу було відведено рівно стільки, щоб упокоїтися в рідній землі. Є пагорб з могилою ксьондза-страждальця Анжея Федуковича, переслідуваного ГПУ, котрий 1925 року спалахув смолоскипом на легендарній скелі Чацького і цим довів свою безневинність перед Богом і людьми.

А ще є неширока смужка землі під кам'яною стіною в кінці кладовища. Немає тут ні хрестів, ні навіть могильних пагорбків. Страшного 1933 року тут ховали вмерлих від голодомору. Несли не через браму (було вже не до урочистостей), а через тісненький хід, розібраний у кам'яному мурі... Хто тепер поминає їхні душі? Хто назове їхні імена?

Цвинтар для мене завжди був відкритою книгою польської історії. Кілька сторінок її допомог мені прочитати Житомирський державний архів та розповіді місцевих старожилів, які я збирала чимало років.

Ось одна з них.

На вулиці Ярослава Домбровського, неподалік школи № 36, яка має його ім'я і в якій учні перших чотирьох класів навчаються польською мовою, досі стоїть ошатний дім з мезоніном і цегляним парканом з чавунними прикрасами. Належав він Болеславові Монюшку. А навпроти жила я — в домі батьків мого чоловіка. Будинок у нас був незвичайний. Менша його частина виходила на вулицю, більша у вигляді літери «П» потопала в розкішному саду. Цей будинок мій свекор придбав 1920 року як націоналізований. Його господарі виїхали до Польщі.

Фамільний склеп Болеслава Монюшка зберігся до наших днів. Я пам'ятаю його ще замкненим, у цілковитому порядку. Зрозуміло, мене дуже цікавило, чи не був Болеслав родичем великого композитора. Згодом з'ясувалося, що Станіслав Монюшко був батьком Болеслава.

Одного разу, будучи в гостині у своїх сусідів, кілька поколінь яких жило на нашій вулиці, я запитала господарку, чи вона, бува, не знає щось про житомирських Монюшків? Олександра Андріянівна Гловачевська посміхнулася:

— Я краще розповім вам про дім, в якому ви мешкаєте. Кажуть, саме його мурували для Станіслава Монюшка.

1852 року великий польський композитор виступав у Житомирі з концертами. Слухачі гаряче вітали Станіслава Монюшка, засипали його квітами. Житомир надзвичайно сподобався мандрівному митцеві, який доти ніяк не міг знайти сталого притулку. І він доручив своєму родичеві збудувати для нього дім навпроти свого.

Будинок той мав бути незвичайним. В ньому, очевидно, передбачали приймати музикантів, влаштовувати творчі вечори. Тому проект його побудови композитор, кажуть, замовив аж в Італії. До речі, зал розміром 50 квадратних метрів з оркестровою нішею і скляними дверима на просторий відкритий балкон, обсаджений виткими трояндами й бузком, зберігся аж до знесення будинку 1970 року.

Збереглися також спальня з нішею для ліжок, простора вітальня з каміном, кухня в підвалі, кімната, яка правила за буфетну. Тоді ж, кажуть, закладений і сад з плакучими вербами, березами, сріблястими ялинами, з прекрасно спланованими квітниками. І хоча ми на колишніх газонах уже вирощували городину, розпланування саду лишалося старе. А ще стояли клуня з горищем для сіна і стайня з окремим заїздом для карети.

На жаль, великий композитор не скористався ані з будинку, ані з прибудов до нього. Зате його син Болеслав прожив у Житомирі весь свій зрілий вік. На фамільному склепі родини Монюшків на згаданому вже польському кладовищі в Житомирі збереглися напис: «Болеслав Монюшко-син».

Люди, котрі розповіли мені цю історію, не знали, чому композитор не приїхав жити до Житомира, а після смерті Болеслава родичі продали дім якомусь поміщикові, у пореволюційний час будинок належав нашій родині. У мене й досі зберігається його план, а також досить туманний знімок.

Коли над будинком нависла загроза знесення, я бігала до міськвиконкому, просила залишити дім як реліквію. Але там мало хто знав Монюшка. Трохи пізніше, так само безжалісно, знесли в Житомирі будинок, де народився Юліуш Зарембський. Глухими зосталися в міській Раді до істини: «Хто вистрелить у минуле з гвинтівки, у того майбутнє пальне з гармати».

Єлизавета КІЗУБ-ЛИСТОВСЬКА.

Житомир.

Роден Край

Створено Асоціацію болгар

23 вересня в Одесі відбулася презентація Асоціації болгарських національно-культурних товариств і організацій України з нагоди державної реєстрації асоціації в Мінюсті України. Вона створена з ініціативи і безпосередньої організації газетою «Роден край».

Асоціація покликана об'єднати зусилля всіх болгарських культурно-просвітницьких товариств України у розв'язанні актуальних проблем відродження своєї культури, ряду соціально-економічних і політичних аспектів життя болгарського населення, що налічує близько 250 тисяч чоловік.

Очолити асоціацію доручено Федору Каражекову — генеральному директору фірми «Арманд», відомому меценату.

Ця презентація збіглася з іншою важливою подією — виходом у світ книги болгарською мовою «Болгари України і Молдови. Минуле і сучасне». Її автори — Іван Грек і Микола Червенков — уродженці Одеської області, наукові співробітники Інституту національних меншин Академії наук Молдови. В книзі узагальнено історичні факти процесу переселення болгар, котрі змушені були залишити свою батьківщину, їх влаштування і соціально-правове становище з середини XVIII сторіччя і донині на території сучасної України та Молдови.

На презентації були присутні численні гості, серед яких Генеральний консул Болгарії в Одесі пані Руска Джамджиєва, голова Агентства болгар за кордоном із Софії Єлена Николова, відповідальні працівники Одеської обладміністрації Ігор Сєров та Григорій Заславський, представники болгарських культурно-просвітницьких товариств України, інших національних товариств Одеси, науковці, котрі працюють у сфері національної освіти і культури, а також бізнесмени.

Дора КОСТОВА,
заступник редактора газети «Роден край», відповідальний секретар Асоціації болгарських національних культурних товариств і організацій України.

Україна — Болгарія

На користь наших народів

На запитання нашого кореспондента відповідає голова Агентства болгар за кордоном при Міністерській Раді Республіки Болгарії Георгій Данаілов.

— Пане Данаілов, коли створено агентство і які завдання стоять перед ним?

— Офіційно воно існує більш як рік. Його мета — допомогти нашим співвітчизникам за кордоном у розвитку їхньої культури, мови, освіти, у збереженні національних традицій і звичаїв, в налагодженні прямих зв'язків зі своєю прабатьківщиною. Ці завдання піднесено до державного рівня, тому агентство створено при Міністерській Раді.

— Саме тому я був здивований, коли депутат Народних зборів сказав мені, що досі не вироблено державної політики щодо болгар за кордоном.

— Державна політика з такого важливого питання не може бути вироблена ані за місяць, ані, можливо, навіть за рік. Це динамічний процес, який потребує повної інформації. Доки Болгарія не одержить необхідної інформації про своїх побратимів за рубежем, про їхні потреби, доти і не може бути чітко виробленої державної політики. Ми хочемо створити в Болгарії громадську Раду з проблем болгар за кордоном, до якої увійшли б діячі культури, освіти тощо. Інакше висуватимуть лише популістські гасла.

— Питання про подвійне громадянство також з цього ряду — гасло чи щось реальніше?

— Після багатомісячної боротьби з нашою бюрократією ми змогли значно зменшити таксу, яку сплачують під час оформлення громадянства. Скорочено й строки оформлення документів. Тепер кожний болгарин з-за кордону за півроку може одержати болгарське громадянство або мотивовану відмову в цьому. Між іншим, болгарське телебачення готує фільм про наших співвітчизників з Таджикистану, про всі їхні проблеми. Ми не приховуємо проблеми і не хочемо представити Болгарію райським садом. Люди мають точно знати становище, щоб бути готовими до труднощів. Гірше обманути брата, краще відразу сказати йому правду. Питання про подвійне громадянство тепер залежить від української влади, але ми не вправі вимагати цього від незалежної держави, якою є Україна. Це її внутрішня справа.

— У вашій благородній діяльності, пане Данаілов, ви знайдете велику підтримку з боку болгарських товариств України, котрі недавно створили свою всеукраїнську Асоціацію. Яким ви бачите співробітництво з ними?

— Асоціація, думаю, має стати координуючим центром, з допомогою якого ми підтримували б зв'язки з болгарами України. Україна — велика країна, і якщо ми самі, без посередників почнемо вивчати і розв'язувати проблеми болгар, це буде схоже на авантюру. А от Асоціація могла б стати нашим надійним партнером.

— Дякую вам, пане Данаілов, і бажаю успіхів в діяльності на користь наших народів.

Афанасій ГАЙДАРЖИ.

На приз газети «Роден край»

Одеська обласна Рада з фізичної культури і спорту, обласний футбольний клуб «Колос», агрофірма імені Г.Димитрова Татарбунарського району і редакція газети «Роден край» 15 і 16 жовтня проведуть у селі Димитровка Татарбунарського району футбольний турнір між командами болгарських сіл. У ньому також візьме участь і команда громадян Болгарії, котрі працюють в Одесі.

Турнір на приз газети «Роден край» присвячено 50-річчю визволення України від фашистських окупантів.

Спонсорами турніру стали Одеська обласна Рада профспілок АПК, агрофірма імені Г.Димитрова та Генеральне консульство Республіки Болгарії.

Тетяна РУСЕВА.

Днями в Україні вийшов у світ перший номер вірменської газети «Арагац». Чому «Арагац»?

Це назва найвеличнішої гори, що стоїть супроти Арарату, майже «в серці» Вірменії. Заввишки вона більш як у чотири тисячі метрів, хоча видає дещо нижчою. Поступово набираючи величність висоти з одного боку та повільно спускаючись з іншого, вона створює гігантський купол, схожий на небосхил. Як і все навкруги, вона вулканічного походження. Царство «Арагац» — чотири великі шпилі, що обрамляють старовинний кратер, занесений снігом. Зустрічаються схованки рештків мамонтів та волохатих носорогів льодовикового періоду; на узбіччях гір збереглися сліди найдавніших помешкань.

Саме тут, на Арагаці, розташована всесвітньо відома Бюроканська обсерваторія.

Із «Слова до читача»

Вихід газети «Арагац» — не ординарна подія в нашому житті, вона викликана прагненням об'єднати зусилля вірмен у самозбереженні й самовизначенні друкованим словом. З давніх-давен це прагнення знаходило вияв у друкованих виданнях, що з'являються як у самій Вірменії, так і за її межами. Знаменно, що випуск газети збігся з двохсотліттям вірменської преси, її первістка — газети «Аздарар» («Вісті»). Сподіваємося, що і наш «Арагац» продовжуватиме кращі традиції національної преси.

Արագած
Арагац

НАША МОВА — НАША ІСТОРІЯ

Перше речення, написане месропівськими літерами, промовляло : «Осягни мудрість, переймайся словами геніїв». Народ, ще не обізнаний із грамотою, завчив ці слова і виголошував як заповіт — і у темних хижах, і у церковних храмах...

Народжена з індоєвропейської прамови, вірменська мова, історія розвитку якої щільно пов'язана з історією свого народу, — пройшла довгий шлях розвитку і збагачення.

У мові 36 звуків, які на письмі позначаємо 39 літерами. Пишуть вірменською зліва направо.

На фото: Месроп Маштоц і його творіння.

«...Я люблю показувати і хороше, і зле...»

«...Тема душевного болю за мамою відлунюється в «Польотах»...»

«...Лише слабкі режисери воліють бути і сценаристами, і...»

«...Я в печалі за геніальним Іннокентієм Смоктуновським...»

«... Най мої діти і майбутні онуки вмітимуть малювати, грати на музичних інструментах, вільно володіють і українською, і вірменською, і французькою, най вони будуть схожі на свою і мою мам...»

Ці рядки — з «Мистецьких імпресій» — розповіді про дві зустрічі журналістки Седи Оганесян з визначним кінорежисером Романом Балаяном, що друкуватиметься в кількох номерах газети «Арагац».

ДОЛЯ ПОЄДНАЛА

З глибини віків

Струмки і ріки Вірменії не впадають у ріки Вкраїни, і з вершини Масісу не осягнути оком широких українських степів. Не сусідить, начебто, і наше небо. Доля, однак, поєднала обидві країни й обидва народи життям, культурою, здружила й збратала. І то вже — з давніх-давен...

Хто тільки сягав нашого краю — плюндрував його. Нашестя, голод і нужда, утиски і погроми змушували вірменського селянина і ремісника вирушати в дорогу, що вела в чужі краї.

Так народилась у світі вірменська діаспора — Спюрк, чинна і в Україні, що тепер носить ім'я суверенної України.

Покинувши Батьківщину — Вірменію та Вірменську Кілікію, вірменські переселенці в XI ст. прибули і осіли в Криму; тут вони поселились у торгових містах узбережжя: Кафі (Феодосії), Азаху (Азові), Херсонесі.

Згуртувавшись, вони взялися споруджувати церкви, відкривати школи і друкарні. Присвячували вони себе, переважно, торговельній справі, а також будівництву і землеробству, служили і у війську та на благо вірменської культури.

Та після завоювання турками-османами Криму в 1475 р. вони знову змушені були вдатися до еміграції — тепер у західні землі України. Заручившись значними кайзерівськими привілеями, кримські вірмени у XVI—XVII ст. полишають обжиті місця, щоб спорудити свої нові оселі у Львові та в Луцьку, в Кам'янці й у Язловці, у Кам'янці-Подільському та в Бережанах, у Бродах і в Тисмениці, а рівно — у багатьох містах Закарпаття, де виникли і розгортали енергійну та плідну діяльність вірменські колонії, історія існування яких примножувала здобутки вірмено-українських відносин та дружби.

Усе те, що вірмени принесли із собою «з великої Вірменії», як вірмени називали свою батьківщину, вони дуже й дуже довго берегли у своїх звичаях.

За доби свого розквіту — IX—X ст. — наука вірменських міст підтримувала зв'язки з Києвом. За письмовими свідченнями, що дійшли до нас, у Києві практикував лікар, ім'я якого, на жаль, не збереглося; був він «вірмен родом і вірою», і завдяки своєму умінню лікував Володимира Мономаха, який разом із чорноризцем Феодосієм провадив теологічні диспути з його одновірцями, що мешкали в Києві.

1037 р. у Києві було споруджено величний храм святої Софії. Вірменські та українські науковці тут, у цьому храмі, як і в інших високоталановитих зразках української архітектури, подибують елементи вірменського мистецтва. На їхню думку, своєрідним матеріальним підтвердженням цього стало фрескове зображення скрипаля у Софійському храмі та зображення скрипаля на глекові, знайденому при розкопках у місті Ані.

Наведемо іще вагоміше свідчення. На верхній частині саркофага Ярослава Мудрого (1019—1054), встановленого у Софійському соборі, вирізьблено чотири месропівські літери: А. Г. Н. П. та орнаментику вірменського стилю.

Цікаві міркування залишив і академік Орбелі про розписи однієї з церков Ані художником із Русі (1215 р.). У цьому зв'язку промовистим є і той факт, що вірменські та українські будівничі й зодчі за єдиним проектом та керівництвом спорудили у Львові водночас дві церкви — вірменську та українську.

Що ж до вірмен, які населяли Київ, — кількість їх, імовірно, сягала чотирьох тисяч; їм, як свідчать письмові джерела, було надано значні пільги, а в першій половині XV ст. і дозвіл на спорудження церкви, закладення виноградника. Варто зазначити й те, що внаслідок тривалої служби вони посідали і власність. Як і деінде, у Києві вірменські поселенці володіли господами, майстернями, крамницями, навіть лікарнею, що утримувалась коштом общини.

Загальновідомо, що вірменський народ на роздоріжжях боротьби за існування створив шедеври культури світового рівня не лише на батьківщині, а і за її межами, майже в усіх куточках світу.

Давно вже назріла потреба для вірменського загалу в Україні, зокрема в Києві, відрекомендувати громадськості здобутки не лише батьківщини вірмен, а і вірмен, що живуть поза межами батьківщини, звертаючись до минулого та репрезентуючи історію в сучасному світлі.

Женя ЦЕРУНЯН.

Допомога кримським татарам

Виконувач обов'язків голови Державного комітету у справах національностей Осман Адаманов і депутат Верховної Ради Республіки Крим Решат Кендже з 30 серпня по 2 вересня перебували в Києві для розв'язання кола питань, стосовно повернення до Криму і кримських татар, і громадян інших національностей, депортованих за етнічною ознакою.

Зустрічі з віце-прем'єром у справах гуманітарної політики Кабінету міністрів України Іваном Курасом, міністром у справах національностей Миколою Шульгою, завідувачем сектора з питань національної політики і культури Юрієм Бєлухою показали, що зміни, які сталися у вищих ешелонах влади України, не позначилися на доброзичливому ставленні Києва до долі кримськотатарського народу.

Розв'язано питання ритмічного фінансування у поточному році споруджуваних об'єктів, що, за словами О. Адаманова, дасть можливість до кінця року здати в експлуатацію 80 тисяч квадратних метрів житла, що в 1,5 раза більше, ніж торік. З урахуванням важкого становища на багатьох кримськотатарських самобудах прийнято рішення про виділення додаткових коштів для придбання будівельних матеріалів з метою безоплатного передання забудовникам, які найбільше цього потребують.

Погоджено план робіт на 1995 рік, для виконання якого уряд України передбачає виділити 4 трильйони 450 мільярдів карбованців. Крім того, уряд України готовий надати статус сприяння всім підприємствам, які працюють на програму повернення.

Рефат ЧУБАРОВ: «Перший кримський президент може стати другим Гамсахурдіа»

Кор.: Ваш прогноз результатів другого туру голосування.

Р.ЧУБАРОВ: Можна говорити про велику ймовірність обрання президентом Ю.Мешкова. Хоча незначний шанс, що вибориці змінять свою позицію і проголосують проти нього. Можуть бути й такі результати виборів, що ніхто не набере достатньої кількості голосів, щоб стати президентом.

З перших кроків свого президентства Мешков намагатиметься скасувати мораторій на референдум. А це стане початком відкритого конфлікту з чинним законодавством України.

Інший варіант — Мешков просто зволікатиме, хоч би як тиснули на нього політичні союзники. Тоді падатиме його імідж серед виборців. Далі все залежатиме від того, якою буде обрана Верховна Рада Криму. Коли ВР в більшості своїй складатиметься з людей здорового глузду, я передрікаю президентові Мешкову недовге політичне майбутнє, можливо, рік, не більше.

(З інтерв'ю заступника голови Меджлісу кримськотатарського народу Р.Чубарова кореспондентові газети «Голос Крыма» 29 січня 1994 року).

СВЯТО ПОЕЗІЇ

Ім'я Еюрефа Шемі-заде давно стало символом кримськотатарської поезії. Шемі-заде було всього двадцять п'ять, коли стаття про нього з'явилася в першому випуску «Большой Советской Энциклопедии». Ось невеликий уривок з неї, що характеризує ранню творчість поета: «Народився 1908 року. Син народного вчителя. Друкується з 1926 року. Спочатку у Шемі-заде переважали песимістичні настрої і своєрідна романтично-любовна лірика, що народилася під впливом російського символізму і турецьких поетів богемно-декадентської школи «Феджр-і-Аті» (цикл «Заблукалі рядки»)...». Вірш «Ніч» («Гедже»), пропонований увазі читачів стосується саме початкового періоду творчості Шемі-заде.

Е. АДЖІ.

НОЧЬ

Пурпурней роз Кашемира
Над зеркалом вод.
Клонится пламенник мира
И Лейлу зовет.

Море под вязаной шалью
Движеньем усталым
Никнет с притворной печалью
К темнеющим скалам.

Радостно сердце природы;
Светла и томна,
Трепетных звезд хороводы
Выводит луна.
Горный хребет огибая,
Над миром,
Над морем,
Тучка плывет голубая
К далеким нагорьям.

Сколько и гнева,
И грусти
В напевах волны,
В шорохе,
Шелесте,
Хрусте
Морской тишины.

Жизнью дохнув боевую,
Восстав предо мною,
Многоголосье прибоя
Гремит хайтармою.
Я, вдохновеньем счастливый,
Пылаю;
Со мной —
Лимонноликое диво —
Мой спутник ночной.
То серповидной секирой
Волну рассекая,
То пробегая Зефирой
От края до края —
Море,
Где зыбкие тени

Летят стороной —
Мчится мое вдохновенье,
Играя с луной.
Утро восходит, рождаясь
В мерцающей пене.
Гаснет, в стихи превращаясь,
Мое вдохновенье.

Перевод
Арсения ТАРКОВСКОГО
(1928 г.)

ПРАВО ЗНАТИ ПРАВО

У Києві в маленькій кімнаті, люб'язно наданій видавництвом "Український письменник", розташувалася юридична інформаційна компанія (Юрінком). Невелика, як зараз прийнято казати, комерційна структура. Але як все мале вона тяжіє до великого. І головне, робить цю велику, дуже велику і необхідну для нас справу. Юрінком здійснює різні правові й не тільки правові послуги. Причому для деяких держструктур (Верховної Ради, Кабінету міністрів) ряд послуг вона пропонує безплатно. Основний же напрям діяльності компанії — випуск фахової юридичної літератури. Юрінком спільно з редакцією журналу «Право України» видає «Бюлетень законодавства та юридичної практики України». Сьогодні наш співбесідник — головний редактор бюлетеня, кандидат юридичних наук Віктор КОВАЛЬСЬКИЙ.

— Вікторе Семеновичу, як відомо, незнання законів не звільняє від відповідальності. А знання забезпечуються в різний спосіб. Важливіший з них — інформування населення. Зважаючи на це, Закон України «Про інформацію» встановив, що «з метою забезпечення доступу до законодавчих і інших нормативних актів усім громадянам держава забезпечує видання цих актів масовими тиражами в найкоротші строки після набрання ними чинності». Як на практиці втілюють цю правову норму? Схарактеризуйте загальний стан випуску юридичної літератури в Україні.

— Практично ця норма діє щодо актів, які приймаються Верховною Радою, Президентом й Кабінетом міністрів України. Тиражування актів здійснюється, в основному, через газети «Голос України», «Урядовий кур'єр». Що ж до актів, що їх приймають міністерства й відомства, то тут, окрім газети «Закон і бізнес» і деяких інших, розрахованих в основному на підприємців, тиражування ніхто не здійснює. Цю прогалину найближчим часом і планує заповнити Юрінком.

Що стосується загальної характеристики видання юридичної літератури, то слід зазначити, що внаслідок комерціалізації торгівлі й книговидання книга загалом, і юридична зокрема, як елемент культури щезла, стала об'єктом комерції. За нашими підрахунками, за період 1992 — 1993 років загальний наклад юридичної літератури скоротився у 14 разів. Зверніть увагу, що саме в цей період проявилася особлива правотворча активність парламенту, Президента й Кабінету міністрів. За логікою обсяг юридичної літератури мав би зрости, але сталося навпаки. Звичайно ж, у тому, що скоротився обсяг випуску юридичної літератури, крім комерціалізації книговидання й торгівлі, є й інші причини.

— Не з чуток знаю, який великий попит на юридичну літературу в населення України, особливо в період нестабільності законодавства. Що робить редакція бюлетеня, щоб задовольнити цей попит?

— На сьогодні ми видали 9 книг загальним накладом близько 250 тисяч примірників. Це становить десь 45% юридичної літератури, виданої за останні півтора року в Україні. Потреби у фаховій юридичній літературі задовольняємо лише на 15—16 відсотків. Усю її видаємо українською мовою. Причому публікуємо офіційний текст нормативних актів, коментарів. Наші видання опрацьовані ретельно, всі пройшли експертизу в Мінюсті або у Верховному суді України.

— Будь-якого потенційного споживача правової інформації хвилює вартість ваших видань. Чи є які-небудь принципи формування ціни на збірники, що видаються?

— Так, є. Найголовніший принцип у формуванні ціни на збірник — це його загальна доступність. Наші видання малозатратні, на відміну від видань Центру правової інформації Мінюсту, а деякі з них просто заздалегідь збиткові. Юрінком і редакція бюлетеня не зацікавлені у високій ціні збірників. Це, коли хочете, імідж компанії. Наприклад, одне з останніх видань — науково-практичний коментар Кримінального кодексу України — коштує у нас 90 тис. крб., в інших комерційних структурах доводилося бачити його по 300 — 750 тисяч. І навіть за цією ціною його розкуповують. Як бачите, ми могли б збільшити ціну, але не робимо цього.

— А велика кількість вашої продукції реалізується через комерційні структури?

— Стараємося, щоб до комерційних структур наша література не надходила. Це пов'язане з тим, що вони, збільшуючи ціну збірників бюлетеня, порушують наш принцип загальнодоступності. На жаль, на комерційні лотки потрапляє приблизно 10% нашої продукції. Основний наш замовник — державні структури, як правило, правоохоронні органи. Ми дорожимо нашим замовником і власним іміджем. Тому наш постійний замовник твердо знає, що в Юрінкомі можна придбати юридичну літературу за нормальними, доступними цінами. А для широкого загалу нами організовано продаж літератури через відомі всім киянам книгарні «Академкнига», товариства «Знання», «Наукова думка», «Книжковий світ».

— І на завершення нашої розмови традиційне запитання: ваші плани?

— Плани великі. Насамперед випуск юридичного вісника, де публікуватимуть нормативні акти міністерств і відомств, випуск юридичної газети, розширення тематики, періодичності й тиражу бюлетеня, створення і російськомовного його видання, відкриття салону-магазину, в якому, крім правничої літератури, можна буде придбати копії правничих документів, дискети з нормативними актами, отримати безплатну юридичну консультацію. Реалізувати ці плани власними силами можливо, але дуже складно. Тому все ж розраховуємо на допомогу державних органів й осіб, зацікавлених у розширенні правової інформованості населення України. Є пропозиція й до вашої редакції — обговорити питання про можливість спільного видання правничої газети.

— Пропозиція цікава, її треба обміркувати. І дякую за бесіду.

Бесіду вів Сергій ДЕМСЬКИЙ.

На знімку: В.Ковальський.

Юридична консультація

Чинне законодавство звільняти забороняє

Наш завод опинився в складній економічній ситуації, і щоб вийти якось із цієї кризи, адміністрація прийняла рішення про звільнення всіх пенсіонерів, незалежно від того, сповнилося їм 60 років чи ні. Чи законні дії адміністрації?

В. МАКАРЕНКО.

Конотоп Сумської області.

У Вашому листі нема конкретних дат, тому відповідь слід поділити на дві частини.

Перша. Якщо звільнення відбулося до 20 січня 1994 року (дата введення в дію Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні»), то звільнення за пунктом 1[1] статті 40 Кодексу законів про працю (досягнення працівником пенсійного віку) законне, коли дотримано таких умов: попередження працівника про майбутнє звільнення не пізніше, як за два місяці; досягнення працівником пенсійного віку (чоловіками 60 років, жінками — 55) і наявності необхідного стажу для призначення повної пенсії за віком (25 років загального стажу для чоловіків, 20 років — для жінок). До речі, про умови і порядок звільнення такої категорії працівників ми вже писали, (дивіться «ГУ» за 19.03.93р.).

Друга. Коли рішення про звільнення було прийняте після 20 січня 1994 року, то звільнення пенсіонерів за пунктом 1[1] статті 40 КЗпП України заборонено. Зокрема, стаття 11 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» прямо вказує на неприпустимість звільнення працівника за ініціативою власника або уповноваженого ним органу з мотивів досягнення пенсійного віку. Тому рішення адміністрації в такому разі незаконне.

Законом від 12 липня 1994 року пункт 1[1] статті 40 КЗпП визначений за такий, що втратив чинність.

Пільги визнано, угоду підписано

Я інвалід Великої Вітчизняної війни. Нині збираюся поїхати до Росії і там залишитися жити. Чи матиму пільги інваліда війни в Росії?

Петро ГУПАЛО.

Кіровоград.

Так, матимете, бо між урядами 12 країн—учасниць СНД (Азербайджан, Вірменія, Білорусь, Грузія, Казахстан, Киргизстан, Молдова, Росія, Таджикистан, Туркменистан, Узбекистан, Україна) підписано Угоду "Про взаємне визнання пільг і гарантій для учасників і інвалідів Великої Вітчизняної війни, учасників бойових дій на території інших держав, сімей загиблих військовослужбовців».

Зокрема в статті 2 передбачено, що особи, на яких поширюється дія цієї угоди, незалежно від того, на території якої держави вони живуть, мають право на пільги і гарантії, передбачені національним законодавством сторін і цією угодою. Сторони беруть на себе зобов'язання не встановлювати на території своїх держав обсяг пільг і гарантій нижчий, ніж передбачено додатком 2 до цієї угоди.

Ця угода також регулює відносини, які можуть виникати у зв'язку з тимчасовим перебуванням у державах—учасницях угоди осіб, на яких поширюється дія цього документа. В такому разі вони мають право на такі пільги і гарантії:

1. Безплатне отримання швидкої і невідкладної медичної допомоги до повного видужання або, як мінімум, до часу, коли транспортування хворого до місця проживання безпечне для його здоров'я і життя, без взаємної компенсації затрат сторонами.

2. Безплатне або з 50-відсотковою знижкою отримання ліків за рецептами лікарів поліклініки держави перебування на амбулаторному (поліклінічному) лікуванні, якщо зазначені категорії осіб мають пільги щодо забезпечення ліками, встановлені додатком 2 до цієї угоди, без взаємної компенсації затрат сторонами на основі взаємної домовленості між ними.

3. Пільгове обслуговування підприємствами і організаціями служби побуту, торгівлі, громадського харчування, житлово-комунального господарства, транспорту, надання пільг в разі відвідання культурно-освітніх закладів в порядку, визначеному стороною перебування, якщо зазначені категорії осіб мають ці пільги згідно з додатком 2 цієї угоди.

З повним текстом угоди можна ознайомитися в газеті «Урядовий кур'єр» № 69—70 за 5 травня 1994 року.

Володимир СНІТКО.

Гумор у «законі»

Із заяви:

«Прошу звільнити мене за власним бажанням у зв'язку з тим, що посада, яку я обіймаю, не відповідає моєму знакові зодіака».

З телеграми на адресу редакції:

«м.Київ. Головному редактору газети «Голос України». Колектив ... міськсуду Дніпропетровської області звертає вашу увагу на тривале несплачування вами заробітної плати працівникам судових органів. Зважаючи на заборону закону займатися нам будь-якою діяльністю, ви ведете нас до матеріальної скрути. Ваші безвідповідальні дії завдають збитків правосуддю нашої держави. Уся відповідальність за наслідки лежить на вас. Колектив... міськсуду».

***

Підходить до постового міліціонера жіночка й питає: «Скажіть, будь ласка, тут ходити небезпечно?» Міліціонер відказує: «Було б небезпечно — я тут не стояв би».

***

На побачення до в'язниці прийшла дружина в'язня. Після побачення записалася на прийом до начальника в'язниці, попросила перевести чоловіка на легшу роботу: у нього слабке здоров'я.

— Та вони ж ящики збивають, — відказує начальник в'язниці. — Хіба то важка робота?

— Загалом так, робота ця неважка. Але чоловік казав, що вони вночі ще якийсь тунель риють.

Малюнок Сергія Федька.

Информация о первом выпуске акций открытого акционерного общества «Международная инвестиционная компания»

1. Характеристика эмитента

1.1. Открытое акционерное общество «Международная инвестиционная компания», в дальнейшем «Общество».

1.2. Местонахождение Общества: Украина 335058 г.Севастополь, ул.Пролетарская, 33.

1.3. Предмет деятельности Общества: выпуск ценных бумаг любого вида и в соотношениях, предусмотренных законодательством Украины, комиссионная деятельность с ценными бумагами, коммерческая деятельность по ценным бумагам и приватизационным бумагам; посредническая деятельность с приватизационными бумагами, информационная, внешнеэкономическая деятельность; научно-исследовательская; рекламно-издательская, консультационная и другая деятельность, связанная с выпуском, обращением ценных бумаг и приватизационных бумаг. Виды деятельности, подлежащие лицензированию, осуществляются после получения лицензий.

1.4. Отчет об уставном фонде (общий объем, объем оплачиваемой части).

Уставный фонд Общества сформирован в объеме 10000000 (десять миллионов) украинских карбованцев и оплачен полностью.

1.5. Численность служащих Общества — 6 (шесть) чел.

1.6. Председатель правления — Партин Алевтин Николаевич.

Образование высшее.

Квалификация — инженер-судоводитель, инженер-судомеханик, производственный стаж — 23 года.

2. Данные об эмиссии акций

2.1. Дата и номер протокола принятия решения о выпуске акций Протокол № 3 от 23 мая 1994 г. общего собрания акционеров открытого акционерного общества «Международная инвестиционная компания».

2.2. Цель использования финансовых ресурсов, привлеченных от эмиссии.

Приведение учредительных документов в соответствие с требованиями положения «Об инвестиционных фондах и инвестиционных компаниях», утвержденного Указом Президента Украины № 55/94 от 12.02.1994 г.

2.3. Планируемый объем эмиссии 3000000000 (три миллиарда) карбованцев

2.4. Вид и категории ценных бумаг

Акции простые именные

2.5. Учредители и права, связанные с акциями Общества. Владельцы акций общества имеют право:

на получение дивидендов по ним;

участвовать в пределах количества находящихся в их владении акций в управлении Обществом (1 акция — 1 голос);

самостоятельно продавать, передавать или завещать акции, после чего новым владельцам акций выдаются новые сертификаты акций.

2.6. Количество, номинальная стоимость и сумма эмиссии акций:

количество акций — 300000 (триста тысяч) штук;

номинальная стоимость акций — 10000 (десять тысяч) карбованцев за 1 (одну) акцию;

сумма эмиссии акций — 3000000000 (три миллиарда) карбованцев.

2.7. Количество серий и порядковые номера акций

Акции выпускаются одной серией — 001

Номера акций — от 000001 до 300000

2.8. Место, день начала и приостановления продажи

Место продажи акций — г.Севастополь, ул.Пролетарская, 33.

День начала продажи акций — 29 сентября 1994 г.

День приостановления продажи акций — 29 октября 1994 г.

2.9. Имеющиеся акционеры — учредители Общества пользуются преимущественным правом на приобретение акций этого выпуска, причем внесенные ими ранее средства в уставный фонд засчитываются при покупке этих акций. Только акционеры — учредители допускаются к подписке на акции в течение первых 15 дней с момента начала подписки.

2.10. Запланированный курс

Все акции первого выпуска продаются по номинальной стоимости.

2.11. При продаже акций эмитент не пользуется услугами торговцев ценными бумагами.

2.12. По достижению запланированного уровня подписки подписка на акции прекращается, даже если это обстоятельство наступило до окончания срока приостановления продажи акций.

Если подпиской будет покрыто менее 60% акций, выпуск акций Общества считается несостоявшимся, а внесенные средства не позднее 1 (одного) месяца с момента приостановления продажи акций возвращаются подписчикам.

2.13. Адреса мест выплаты доходов

Доходы выплачиваются по адресу: г.Севастополь, ул.Пролетарская, 33.

2.14. Невостребованные доходы по акциям депонируются.

3. Общество предыдущих эмиссий ценных бумаг не производило.

4. Количество именных акций, выпущенных эмитентом в т.ч. акций, которые находятся в собственности руководящих работников:

именных акций — нет;

акций, которые находятся в собственности руководящих работников, нет, в связи с отсутствием предыдущих эмиссий ценных бумаг.

5. За все время существования Общества не совершались действия по экономическому оздоровлению (санированию) и не давались указания о его ликвидации.

6. Для исполнения обязательств по акциям Общества никакое юридическое лицо в качестве поручителя не привлекается.

7. Факторы риска в деловой деятельности Общества:

— непоследовательная экономическая политика органов власти в Украине и г.Севастополе;

— возникновение форс-мажорных обстоятельств.

Дозвіл Міністерства фінансів України N%255 від 30 березня 1994 р.

СЬОГОДНІ
01
ЖОВТНЯ

АЛЬФА ІНВЕСТ
НАША СТАБІЛЬНІСТЬ ВАШ УСПІХ

НАС ВЖЕ
9 ,40
ТИСЯЧ
АКЦІОНЕРІВ

Шановні акціонери !

Придбаваючи акції "Альфа-Інвест" Ви стаєте співвласниками компанії спільно з Київським обласним відділенням "Укрсоцбанка", страховим АО "Саламандра" та іншими засновниками.

вул. Борщагівська, 152-Б
бул. Кольцова, 17
Ст.метро Дарниця
гот. Братислава, Зпов. к. 327

(044) 441-64-43
(044) 475-31-44
(044) 551-73-27

ДЕРЖАВНА ТЕЛЕРАДІОМОВНА КОМПАНІЯ УКРАЇНИ

агентство
"ТЕЛЕРАДІОРЕКЛАМА"

ТЕЛЕ — ПРОПОНУЄ В ЕФІРІ

Щоденні рекламно-інформаційні блоки, тематичні передачі "Перспектива" та "Презентація" (зустрічі з діловими людьми, виставки, аукціони, телеігри, конкурси, шоу, лотереї тощо)

ВИГОТОВЛЯЄ

відеокліпи, відеофільми, споти, сюжети

РАДІО — ПРОПОНУЄ В ЕФІРІ

Щоденні рекламно-інформаційні випуски (репортажі, інтерв'ю, коментарі, огляди, оголошення тощо)

ВИГОТОВЛЯЄ

магнітофільми та іншу аудіопродукцію

РОЗМІЩУЄ

вашу рекламу у найпопулярніших передачах Українського телебачення і радіо.
Ми готові укласти з вами угоду на довгострокове співробітництво.
Ми будемо раді, якщо своєю рекламою допоможемо вам у розв'язанні ваших проблем!

Наша адреса: 252033, Київ-33, вул.Володимирська, 69-А.
Тел. (044) 224-45-43; 220-91-29

ОФИЦИАЛЬНОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО СУКРЕМЛЬСКОГО ЧУГУНОЛИТЕЙНОГО ЗАВОДА В УКРАИНЕ ПРОДАЕТ:

трубы ЧК-50, трубы ЧК-100
и фасонные части к ним
за украинские карбованцы
по безналичному расчету.
Телефон — 452-27-97.
Факс — 452-28-29.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДРУГИЙ ВИПУСК АКЦІЙ АКЦІОНЕРНОГО БАНКУ «УКООПСПІЛКА»

Комерційний банк «Укоопспілка» зареєстрований в Національному банку України 25 жовтня 1993 р. за № 204 у вигляді товариства з обмеженою відповідальністю.

Адреса банку: м. Київ, вул. Хрещатик, 7/11.

Банк створений обласними спілками споживчих товариств та правлінням Укоопспілки з метою розширення сфери банківських послуг та отримання прибутку за рахунок забезпечення комплексного кредитного, розрахункового, касового, валютного та іншого банківського обслуговування підприємств, установ і організацій споживчої кооперації та інших форм власності.

Економічні нормативи, встановлені Національним банком України, виконує.

Простроченої заборгованості за платежами до бюджету і кредиторам банк не має.

Адміністративні та економічні санкції на банк не накладали.

Вищим органом управління банку є загальні збори акціонерів. Контроль за діяльністю банку між зборами здійснює спостережна Рада банку. Головою Ради банку обрано голову правління Укоопспілки Бабенка Станіслава Григоровича.

Керівництво поточною діяльністю здійснює правління банку, яке є виконавчо-розпорядчим органом. Головою правління банку призначено Герасименка Юрія Олександровича /освіта вища, десять років працює в банківській системі/, заступником голови правління банку призначено Левінського Миколу Олександровича /освіта вища, 10 років працює в банківській системі/, головним бухгалтером банку призначено Башу Галину Петрівну /освіта вища, сім років працює в банківській системі/.

Загальні збори засновників банку прийняли рішення про перетворення його у відкрите акціонерне товариство.

За результатами першої передплати фактично продано акцій номінальної вартістю один млн. крб. на суму 18160 млн. крб., з перевищенням на 8160 млн. крб., яке затверджено загальними зборами акціонерів банку.

Акціонерами банку стали переважно юридичні особи системи споживчої кооперації та громадяни, які працюють у цій системі.

По завершенні емісії зареєстровано сповна сплачений статутний фонд в розмірі 18160 млн. крб.

Національним банком України акціонерний банк «Укоопспілка» зареєстровано 7 вересня 1994 р. за № 204, а Міністерством фінансів України зареєстровано випуск акцій 21 вересня 1994 р. за № 357/1/94.

Банк «Укоопспілка» має дозвіл Міністерства фінансів України за № 349 від 22 липня 1994 р. на здійснення діяльності з випуску й обігу цінних паперів, а також дозвіл за № 33 від 20 червня 1994 р. на здійснення діяльності як депозитарій інвестиційного фонду чи інвестиційної компанії.

Відповідно до прийнятого рішення загальними зборами банк «Укоопспілка» оголошує другу передплату акцій із збільшенням статутного фонду до 50000 млн. крб.

Збільшення статутного фонду здійснено шляхом другого випуску простих іменних акцій.

Номінальна вартість однієї акції — один млн. крб.

Фінансові ресурси, одержані від емісії акцій, будуть використані для збільшення обсягу активних операцій банку, а також на розвиток банку та його філій.

Передплатниками акцій можуть бути юридичні та фізичні особи. Переважне право на купівлю акцій банку «Укоопспілка» надано підприємствам, установам і організаціям споживчої кооперації та фізичним особам, які працюють у системі споживчої кооперації України. На підтвердження викуплених акцій банк видає свідоцтво, а після реєстрації статутного фонду банку — сертифікат на сумарну кількість акцій, засвідчений підписом уповноваженої особи та печаткою банку.

Як фізичні, так і юридичні особи сплачують повну вартість акцій на час їх придбання. Акції банку можуть бути реалізовані з курсовою націнкою відповідно до попиту.

Для оплати акцій фізичним особам треба мати паспорт, а юридичні особи мають подати відповідно до вимоги Національного банку України засвідчений печаткою підприємства баланс та аудиторську довідку про джерела надходження коштів, виділених на придбання акцій. Юридичним особам заборонено використовувати для придбання акцій бюджетні ресурси та кошти, одержані в кредит або під заставу.

Засновниками банку надано право на першочергове придбання акцій за номінальною вартістю.

Засновники банку не мають права володіти більш як 35 % акцій статутного фонду.

Акціонери банку не мають права володіти більш як 5 % акцій статутного фонду.

Акціонери банку користуються правом участі в управлінні банком особисто або через своїх уповноважених представників.

Голосування провадиться за принципом: одна акція — один голос. Право голосу мають акціонери банку, які володіють десятьма простими іменними акціями.Один представник має право представляти не більш як 10 % голосів акціонерів.

Рух простих іменних акцій фіксують у книзі реєстрації їх власників. Власник простих іменних акцій має право самостійно їх продавати, передавати, заповідати тільки за обов'язкової реєстрації в 10-денний строк. Без такої реєстрації угода відчуження не набирає чинності.

Розмір дивідендів на прості іменні акції визначають за річними підсумками роботи банку загальні збори акціонерів і виплачують перерахуванням на банківський рахунок юридичним особам та поштовим переказом або готівкою в касі банку «Укоопспілка» громадянам-акціонерам.

Дивіденди виплачують через місяць після проведення загальних зборів акціонерів.

Дивіденди нараховують на номінальну вартість акції.

Чинником ризику діяльності банку "Укоопспілка" є погіршення загального стану економіки України, підвищення ставок оподаткування та встановлення жорстких економічних нормативів, непослідовна політика щодо банків.

Строк передплати акцій — з 1 жовтня 1994 р. по 28 лютого 1995 р.

Розміщення акцій проводить банк «Укоопспілка» та його філії.

Адреса банку: 252001, м. Київ, вул. Хрещатик, 7/11, тел. 226-28-57, 228-92-37, 229-16-64.

Коррахунок 800161529, МФО 322625.

Філії банку «Укоопспілка»:

Івано-Франківськ, вул. Грушевського, 11, тел. 2-40-93,
Львів, вул. 700-річчя Львова, 43-а, тел. 52-44-20, 52-01-65,
Рівне, вул. Тополева, 13, тел. 2-20-08, 2-34-69,
Кіровоград, вул. Луначарського, 20, тел. 24-13-51, 24-13-94.

Арбитражным судом Запорожской области (г.Запорожье, ул. Шаумяна, 4) возбуждено дело № 5/1—219 от 05.09.94 г. о банкротстве коллективного малого предприятия в форме общества с ограниченной ответственностью фирмы «Ли Тон, лтд» (юридический адрес: 330054, г.Запорожье, ул. Героев Сталинграда, д.10, кв.76, р/сч 467164 в ЗФ АКБ «Украинская финансовая группа», МФО 313430).

Арбитражный суд принимает заявления кредиторов и возможных санаторов в течение месяца со дня публикации.

ПІДПРИЄМСТВО РЕАЛІЗУЄ:

1. Автомобілі ЗІЛ, ГАЗ, УАЗ, ІЖ-2715.
2. Самоскиди на базі ЗІЛ, ГАЗ.
3. Дизельні електростанції потужністю від 8 до 2500 квт.

Телефон / факс у Полтаві:
(05322) 7-51-21.

Михайло БРОДСЬКИЙ: «МИ ПОЧАЛИ ПІДНІМАТИСЯ ВГОРУ»

Нинішній національний чемпіонат з баскетболу (четвертий за ліком) проходить під егідою Української баскетбольної асоціації (УБА). Її президентом одностайно обрано відомого київського бізнесмена Михайла Бродського. «Як народилася ідея створення цієї організації, і що вона принесе нашому баскетболу?» — запитав у нього.

— Про це почали думати, коли незалежною стала наша держава, й заходилися проводити самостійні чемпіонати. Звичайно, цю тему обговорювали, аналізували не один день. Поспішати не було рації. І от півроку тому, як кажуть, прийшов час і — асоціація народилася. Скажу, що відтепер все робитимемо професіонально. Жодного любительства! Раніше кожний клуб був сам по собі, а тепер ми — велика сім'я, робимо перші кроки до вдосконалення всього нашого баскетбольного господарства.

— І які перші успіхи?

— Мене найбільше радує те, що протягом останнього року Україну не залишив жоден з провідних гравців. Виняток — молодий Віталій Потапенко з «Будівельника», який подався до США. Скажу, що зробив він це неінтелігентно, нецивілізовано. Втім, до цього питання повернемося обов'язково і розв'яжемо його. Натомість до України повернулося дванадцять (!) відомих майстрів. Це і Підковиров, і Мурзін, і Успенський, і Грищенко ... Гадаю, що такий перелік радісно відгукується в серцях щирих прихильників національного баскетболу. Зрозуміло, ми прагнемо популяризувати гру, залучати людей на трибуни. Адже спорт й існує заради них. І тут досягнено певних зрушень.

... Свідченням сказаного було яскраве свято відкриття чемпіонату в Київському палаці спорту, трибуни якого зібрали більш як п'ять тисяч глядачів.

— Михайле Юрійовичу, а які стосунки в УБА з національною Федерацією баскетболу, яку очолює Борис Петрович Корбан? Чи не створить напруженості наявність у державі двох таких організацій?

— Навпаки, піде на користь баскетболу, стимулюватиме його процвітання. Наші стосунки з федерацією тісні, дружні й корисні. Ми, як кажуть, в одному річищі приязно робимо спільну справу, доповнюючи одне одного. Федерація в усьому нам допомагає. Вона тепер, як на мене, працює саме над тим, чим їй і належить займатися: над розвитком дитячого баскетболу, різних збірних, жіночих клубів, над іншими важливими справами. Ми їй у цьому плані буквально розв'язали руки, бо взяли на себе функції директорату національного чемпіонату серед чоловіків. Отже, зміни влади, як декотрі думали, не відбулося. Її у федерації ніхто не віднімав. Намагаємося разом розв'язувати всі проблеми. Нинішнього року так коректно й швидко було проведено кампанію переходів гравців з клубу до клубу, що не спричинило жодних нарікань.

— Скажіть, а державні структури, зокрема Міністерство у справах молоді й спорту, вам допомагають?

— Нам? У нього немає грошей на ... спорт. А ми спільними зусиллями спроможні утримувати велике баскетбольне господарство. До речі, асоціація вже подає фінансову допомогу клубам Харкова та Луганська, відшукала для них спонсорів. Беремо за приклад роботу Міжнародної федерації баскетболу (ФІБА). Там усе тримається на фінансах, на добре продуманій системі штрафів. Кожне порушення карається грошима. І ми прагнемо таких відносин. Якщо хочемо грати в Європі і світі, перемагати елітні команди, треба в усьому дотримуватися професіональних правил і законів. Тоді, як казав один, процес рушить.

— Ви — президент фірми «Денді», власник «Київ-Баскета», а віднедавна — ще й президент УБА. Чи не стане ваш клуб улюбленцем суддів?

— Додайте ще й моє депутатство у Печерській районній Раді. Стосовно «Київ-Баскета», то, не кривитиму душею, вболіватиму за нього, робитиму все для його добробуту. Але навіть не сумнівайтеся, що нічого не робитиму на шкоду українському баскетболу. Головне — закони. А мій клуб має вдосталь сил, щоб без чиєїсь допомоги обіграти будь-якого суперника. От тільки з «Будівельником» за традицією буде важко. Але і його постараємося обіграти.

— «Київ-Баскет» запрошували взяти участь у міжнародному чемпіонаті під патронажем Москви. То яке було ваше рішення?

— Відмовилися. Адже багато сил відбирає національний чемпіонат і участь у Єврокубку.

— Ми згадували суддів. Вони мають у нас якусь організацію?

— Поки що ні. Але з арбітрами ми, здається, знайшли спільну мову. Що, немає сумніву, сприятиме підвищенню класу гравців і команд. До речі, віднедавна в сім разів збільшили суддям зарплату. Це хороший стимул, гадаю.

— І останнє запитання, яке, переконаний, хвилює і вас, і мене, і мільйони прихильників баскетболу в Україні: доля нашої національної команди. Чи зможе вона виграти у збірних Боснії і Герцеговини, Фінляндії та Росії і пробитися до фіналу чемпіонату Європи? Адже маємо поки що дірку від бублика.

— Скажу вам однозначно: падіння баскетболу в Україні зупинено. Це я заявляю відповідально. Мало того, ми потроху почали підніматися вгору. Важко сказати, чи вдасться збірній країни взяти гору над усіма суперниками. Але всі найкращі баскетболісти, які потрібні головному тренерові збірної Зурабову Хромаєву, у нього будуть. Намагатимемося розв'язати всі фінансові питання збірної. Безперечно, хотілося б побачити українських баскетболістів серед учасників фінальної частини чемпіонату Європи. Але не робитимемо трагедії, якщо цього не станеться. Попереду — багато чемпіонатів і турнірів. До них слід готуватися серйозно. Можливість прославити Україну наші баскетболісти матимуть ще безліч разів...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Юрій МАЛИШЕВ, журналіст

Футбол, мов... Попелюшка

Футбол на Дніпропетровщині і, зокрема, в Павлограді, практично ніколи не був на задвірках. Проте після певних подій, які тут недавно сталися, цілком можливо, що на футбольній карті України Павлоград зовсім щезне.

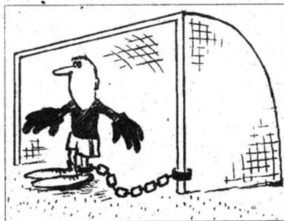
З 1992 року павлоградський «Шахтар» перебуває під опікою приватної фірми «Алекс». Клуб з року в рік звертався до місцевих органів влади з проханням, щоб фірма сплачувала податок не до бюджету, а на його користь. До останнього часу це прохання задовольняли. Проте з приходом після нових виборів до павлоградського керма нового керівництва на черговій сесії міськради з подання мера та його заступника депутати прийняли рішення проти футбольного клубу.

— Ми живемо, — сказав президент ФК «Шахтар» і фірми «Алекс» Олександр Петрович Попіначенко, — у скрутний час. І чотири мільярди карбованців, які ми мусимо сплачувати до місцевого бюджету, — це значні кошти. Тому, аби щороку місцева влада не йшла нам назустріч, я запропонував програму. Суть її полягає в тому, щоб депутати зобов'язали; підкреслюю, зобов'язали фірму «Алекс» утримувати ДЮСШ, футбольну команду «Шахтар», а також дитячий футбольний клуб, який планували відкрити.

Ви подивіться-но, в яких умовах тренуються діти — немає форми, м'ячів, інвентаря, можливості виїхати на змагання. Я вже не кажу про тренерів, котрі отримують мізерну плату (320 тисяч карбованців) за свою нелегку й потрібну працю. До того ж цю програму можна було б використати і в інших напрямах. Приміром, виділяти щомісячну матеріальну допомогу інвалідам і пенсіонерам.

Щоб мій проект працював, потрібно, щоб міська влада виділила близько 5 мільярдів оборотного капіталу. Всі зароблені кошти ми й використовували б для фінансування нашої програми. При цьому ті п'ять мільярдів ще й примножувалися б, і програма, що важливо, діяла б, незважаючи на конкретних осіб, — мера, президента «Алекса»... А бюджет, ця бездонна бочка, який вмить би ці гроші проїв, принаймні років на десять «забув» би про наше існування...

Здавалося б, депутатам і всі карти в руки, тільки дайте важливому починанню «зелене світло». Тоді діти не залишаться на вулиці, а їхні батьки — без видовища. Для довідки: за 1994 рік дитяча злочинність у місті, за словами помічника прокурора А. Сірченка, проти минулого року зросла вдвічі.

Вважаю, особи, котрі перебувають на державних посадах, і мислити мають подержавному. Та де там! У них на гадці зовсім не діти та їхнє майбутнє, їм не до розваг людей, і пропозицію Попіначенка «зарубали». Натомість завідувач фінвідділу Т. Варік запропонував існувати «Шахтарю» від спонсорських внесків, тобто займатися керівництву ФК біганиною кабінетами, щоб начальники, котрі в них сидять, змилостивилися й виділили хоч якусь копійчину для футболу, як це було до 1992 року.

У розмові зі мною заступник мера міста Н. Курячий заявив, що звільнити клуб від податків незаконно, бо над Попіначенком не буде жодного контролю. Інакше, ніж дивною, м'яко кажучи, позицію полковника у відставці не назвеш. Виходить, керівники тих міст, у яких футболу допомагають, а їх більш як п'ятдесят, діють незаконно? Далеко ходити за прикладами не потрібно. Візьміть хоча б Дніпропетровськ. Що ж стосується особистої користі Попіначенка, то, зрештою, він сам запропонував створити компетентну комісію, яка контролювала б фінансові операції «Алекса» і ФК «Шахтар», і готовий будь-якої миті надати у її розпорядження всі потрібні документи.

А, може, футбол Павлоградові взагалі не потрібен, і Олександр Попіначенко разом зі своїм однодумцем — Анатолієм Кескулою витрачають свій час лише задля власного задоволення? А людям є де відпочити й без футболу? З'ясовується, ні. Футбол містові потрібен, що й засвідчила зустріч керівництва ФК «Шахтар» з мешканцями Павлограда, на якій вони одностайно висловилися за цю улюблену гру. Тож варто, мабуть, «батькам» міста згадати, заради кого вони обіймають свої посади.

Павлоград—Київ.

Малюнок Івана МАРЧУКА.

На аренах країни

Баскетбол. Кубок європейських чемпіонів. Чоловіки. Будівельник-Дніпро-Інком (Україна, Київ) — Панатінаїкос (Греція) — 87:79 (34:45). Що ж, наш чемпіон — молодець. Після першого тайму кияни відчутно програвали команді з європейським ім'ям, у складі якої чимало знаних майстрів, зокрема 37-річний Галіс. Але після перерви наші не тільки надолужили програне, а й виграли матч. Щоправда, вісім очок перед повторною зустріччю в гостях — не така вже й велика перевага. Однак ми віримо, що гравці київського клубу успішно зіграють у Греції.

Футбол. Кубок кубків. 1/16 фіналу. Повторна зустріч. **Чорноморець (Україна, Одеса) — Грассхопперс (Швейцарія, Цюріх). 1:0 (перший матч — 0:3).** Гол: Гусейнов, 9(0:1). Господарі грали в такому складі: Суслов, Скіш, Кулик (Єремеєв, 58), Букель, Жабченко, Парфьонов, Корнієць, Гусейнов, Парахневич, Романчук, Телесненко. Одеса. Стадіон ЧМП. 10000 глядачів. Суддя А.Альбрехт (Німеччина).

Одесити виграли, але боротьбу за приз продовжать їхні суперники. Надто вже велику фору після першого матчу мали швейцарці. І цього разу, якщо відверто, гості були чіпкіші, упевнено пресингували, нав'язали українським футболістам свою тактику. Одне слово, це були вже не ті «коники», з яких колись київські динамівці клоунів робили. А господарі, окрім великого бажання реабілітуватися, на жаль, більше нічим не порадували.

Першість країни. Третя ліга. 10-й тур. ФК ЛАЗ — Фетровик — 1:0, Адвіс — Вагонобудівник (Кременчук) — 4:0, Керамік — Сула — 3:0, Трансімпекс — Система-Борекс — 1:3, Нива — ЦСКА — 1:0, Дністер — Вагонобудівник (Стаханов) — 3:1, Дністровець — Шахтар — 1:0, Таврія — Оскол — 0:3.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 385317

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311187.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».